

Svenska kulturfonden

2016–2017

Redaktör Martina Landén-Westerholm
Layout Lena Malm
Foto Fotofabriken och Kulturfondens arkiv
Tryck Unigrafia, Helsingfors

Helsingfors 2017
Svenska kulturfonden
Simonsgatan 8, 00100 Helsingfors
www.kulturfonden.fi

ISBN 978-951-9211-97-8
ISSN 1235-9203

4

Styrelsens &
delegationens
ordförande

12

Spegling –
Finland 100 år

25

Pristagare

27

Stora
kulturpriset

42

Bidrag

45

Regionala
fonder

53

Stipendier &
bidrag

74

Årsberättelse

76

Direktörens
översikt

78

Förvaltning &
organisation

82

Disponibla
medel

83

Utdelningen

88

Konst &
kultur

91

Utbildning

94

Allmän
finlandssvensk
verksamhet

96

Utdelningsfester
och pris

99

Seminarier och
egen kultur-
produktion

101

Utredningar och
publikationer

103

Förtroendevalda
och personal

111

Bokslut

Finland 100 år – kalas på kansliet

TEXT JEANETTE ÖSTMAN
FOTO NIKLAS GERKMAN

Regeringens nedskärningar inom kultur och utbildning har lett till en starkt känsla av samhällsansvar hos Stefan Wallin, ordförande för Svenska kulturfondens styrelse, och delegationsordförande Ann-Luise Bertell. De väljer att aktivt tro och satsa på framtiden, och firar Finland 100 år bland annat med ett barnkalas på kansliet.

– Oj. WOW!

Jim Åkerbloms spontana utrop smälter ihop med kompisarnas när han kikar in i stora mötesrummet på Svenska Kulturfondens kansli i Helsingfors. Sekunden efter når dussinet barnbordet längst in. De rusar runt och tittar på färgglada ballonger och rosa serpentiner som ringlar mellan saftkannor, muffinsfat, frukter och kex.

Det här är en speciell måndag. Femåringarna från grupperna Lönneberga och Junibac-

ken vid daghemmet Elka i Munksnäs är bjudna på kalas. Temat är Finland 100 år och som värdar står styrelseordförande Stefan Wallin och delegationsordförande Ann-Luise Bertell.

– Vet ni vad Svenska kulturfonden gör, frågar Wallin vid bordsänden när alla bänkat sig.

Tystnaden är kompakt. Att beskriva fondens allmännyttiga uppdrag för barn kräver lite arbete.

Att förklara Wallins och Bertells roller är enklare: Föreställ er Joakim von Anka men

– Om jag hade mycket pengar skulle jag ge dem till Oskar så att han kunde köpa lego, säger Jim Åkerblom (till höger). Tillsammans med Oskar Triantafillos ska han bli brandman när han blir stor.

För Mia Ahlskog, föreståndare på daghemmet Elka i Helsingfors, och Julia Ruth, föräldraföreningens ordförande, är möjligheten till externt stöd avgörande för att de ska kunna erbjuda barnen en guldkant i tillvaron.

tvärtemot; istället för att krampaktigt hålla alla pengarna för sig själva så vill de ge så mycket som möjligt till andra.

– Jag har Kalle Anka-tidningar hemma, replikerar ett av barnen och flera hänger på.

Föräldraförening: Stöd huvudsaklig inkomst

Mia Ahlskog, föreståndare för daghemmet Elka, och Julia Ruth, föräldraföreningens ordförande, har bättre koll. De är vana att fundera på hur deras önskan om att erbjuda barnen en guldkant i tillvaron kunde passa ihop med Kulturfondens kriterier för exempelvis stöd till kultur på dagis.

– Vi ansöker regelbundet om bidrag från Kulturfonden. Föreningen uppbär en medlemsavgift men bidrag från olika fonder utgör vår huvudsakliga inkomst. Eftersom verksamheten inte planeras flera år i förväg är det svårt att förutse behoven av pengar. Därför värdesätter vi möjligheten att kunna söka bidrag varje år, säger Ruth.

De aktuella behoven definieras i samråd med personalen. Enligt föreståndare Mia Ahlskog har daghemmet en snäv budget, vilket gör externa bidrag viktiga.

– Hittills har vi använt pengarna bland annat till att gå på teater och konserter, köpa nya böcker och cyklar till gården. Vi har 86 dagisbarn så det är enklare för oss att köpa in en pjäs eller en konstnär som jobbar tillsammans med barnen än att åka någonstans. På det sättet får också alla barn ta del av kultur. Alla familjer gör inte det på fritiden.

Populism ett hot mot konsten

Stefan Wallin och Ann-Luise Bertell är oroade över den nuvarande regeringens linje för kultur och utbildning. De konstaterar att nedskärningarna lätt slår hårt mot det svenska, och att de drabbar både institutioner och individer.

– Även nedmonteringen av strukturer som stödjer svensk- och tvåspråkighet gör att vi känner ett ännu större samhällsansvar. Samtidigt

*Konstnärliga upplevelser i barndomen minns vi ofta ännu som vuxna.
De utvecklar vår empatiförmåga och det är viktigt, säger Stefan Wallin och Ann-Luise Bertell.
Barnen från daghemmet Elka i Helsingfors har kunnat ta del av både musik och teater
tack vare bidrag från Svenska kulturfonden.*

kan Kulturfonden inte bli en automat som mekaniskt ger pengar till ändamål som primärt är den offentliga sektorns ansvar. Förändringen i synen på kultur, utbildning och det svenska språket i Finland tyder på en värdeförskjutning, säger Wallin.

De drar paralleller till den framväxande populismen i bland annat USA: Det första Trumpadministrationen gjorde var att skära ner den redan blygsamma kulturbudgeten.

– Konst och kultur hotas på alla fronter just nu. Men att ta del av kultur är att delta i en kreativ process, vilket i sig är det första steget mot innovation. Samhället behöver kultur för att utvecklas, säger Bertell.

”En golfbil till pappa”

Linnea von Knorring, Sophie Huhta, Iris Häkkinen och Bea Koiso-Kanttila sprider ut sina teckningar på ett mindre bord i rummet. Inför kalaset har barnen haft i uppgift att rita en teckning som föreställer deras framtidsdröm.

Förutom att få en hund, en förhoppning som de flesta i dagisgruppen delar och som hundägarna Wallin och Bertell har full förståelse för, planerar de fyra att bli bagare och öppna ett kafé.

– Vi ska baka munkar till poliser, säger von Knorring.

Ett annat barn vill bli polis, några andra brandmän. På Eirik Wadéns teckning finns massor av diamanter. Han vill bli rik.

Sophie Huhta har ritat ett hus för féer.

– Vilken bra idé, utbrister Bertell.

– Ett hus för féer är nästan som en teater.

Vad skulle de här barnen göra om de hade en massa pengar? De flesta skulle köpa en hund eller kanin, om inte till sig själv så till sin kompis eller kusin.

– Jag skulle köpa en golfbil till pappa. Han har alltid önskat sig en sådan, säger Alexandra Jansson.

Julius Åberg skulle köpa korv med bröd till sin pappa, ”för att han tycker om dem.”

Linnea von Knorring skulle bygga ett hus åt hemlösa.

Barn kan, innan självcensuren slår till, ha de mest fantastiska idéerna. Teckningen av ett hus för féer kunde gott utvecklas till en sagobok eller en pjäs.

– En gång när jag var dum sade mamma att det faktiskt finns barn som inte har något hem. Det känns tråkigt. I mitt hus skulle det finnas sängar, leksaker, en ipad och en hemmabiograf där de kunde se på film.

Stolt över Finland

Om de tillåts önska för egen del så hoppas Mia Ahlskog och Julia Ruth att föräldraföreningen, som även i vår skickat in en ansökan, ska få hjälp med att ordna en barnfest. Festens innehåll dikteras långt av om de får extern finansiering. En såpbubbelkonstnär står högt på önskelistan.

– En gemensam fest främjar känslan av delaktighet och föräldrarnas insyn i verksamheten. Det betonas i den nya planen för småbarnspedagogik som tas i bruk i augusti, säger Mia Ahlskog.

Finlands hundra år som självständig republik kommer daghemmet att uppmärksamma mer under hösten.

– Feståret syns i hela samhället. Barnen snappar upp det och vi vill ge dem möjlighet att känna sig som delar av ett sammanhang. Själv

Svenska kulturfonden bidrar med över 1,7 miljoner euro till firandet av Finlands 100-årsjubileum. Flera av projekten är riktade till barn och ska ge återklang under en lång tid framöver.

är jag stolt över att leva i ett fint land, säger Ahlskog.

Att vilja stärka känslan av gemenskap klingar väl ihop med Finlands 100-årsjubileum vars tema är Tillsammans. Av de drygt 34 miljoner euro som Svenska kulturfonden delar ut i år går över 1,7 miljoner euro till olika projekt med anknytning till jubileet.

Det nationella programmet koordineras av Statsrådets kansli och Kulturfonden har god insyn genom den svenskspråkiga informatören Johan Lindholm som får sin lön från Kulturfonden. Dessutom sitter direktör Leif Jakobs-

son i projektets styrelse och Ann-Luise Bertell är medlem i delegationen.

Bertell beskriver Finland som ett underbart land med vacker natur och ärliga och varma människor.

Även Wallin nämner folksjälen. Finlands-svensk eller finne – vi är alla i grunden finländare.

– Samtidigt behöver vi bejaka det mångkulturella som en naturlig del av ett samhälle i utveckling. Xenofoberna, de som räds invandring och mångkultur, när en fiktiv dagdröm. Finland har aldrig varit en monokultur utan en

Jag brukar ange perioden som kulturminister som orsak till att jag sitter på den här posten idag, att den gav mig en känsla för vad kultur är. Senare har jag insett att kultur alltså funnits naturligt i bakgrunden då min pappa var bokhandlare och mamma museiguide.

port mellan öst och väst. Vår välfärd bygger också på invandring, vilket syns bland annat i vårt näringsliv och vår arkitektur. Släktnamnet Engel återfinns inte i Kalevala. De största nya tankarna föds när kreativa människor med olika bakgrund möts.

Potential i barn och barnkultur

Mätta och belättna, med de enorma energidepåerna tillfälligt tömda efter en språngmarsch initierad av fotografen, tackar barnen för sig. Ann-Luise Bertell konstaterar vilken inspirationskälla barn är.

– De kan, innan självinspirensen slår till, ha de

mest fantastiska idéerna. Teckningen av ett hus för féer kunde exempelvis utvecklas till en sagobok eller en pjäs.

Stefan Wallin ser i barnen naturliga och oförstörda människor som ännu har allting framför sig. Han hoppas att de får en barn- och ungdom full av stimulans som stödjer deras utveckling och hjälper dem upptäcka nya sidor hos sig själva.

– Att i tidig ålder få möta riktiga konstnärer berikar nuet och kan öppna barnens ögon för eventuella framtida yrken. Jag brukar ange perioden som kulturminister som orsak till att jag sitter på den här posten idag, att den gav mig en känsla för vad kultur är. Senare har jag insett att kultur funnits naturligt i bakgrunden då min pappa var bokhandlare och mamma museiguide.

För Bertell kändes steget från teaterchef på Wasa Teater till, som hon säger, kulturbyråkrat kort. Hon trivs även i den här befattningen och med uppgiften att hjälpa till i det stora samhället.

Om de hade fria händer med fondens

pengar skulle de satsa ännu mer på att testa olika saker, också till synes galna experiment.

– Jag skulle gärna ge mer resurser till barnkultur. Konstnärliga upplevelser i barndomen minns vi ofta ännu som vuxna. De utvecklar vår empatiförmåga och det är viktigt. Samtidigt verkar det svårt att skapa högkvalitativ kultur för barn. Kultur för barn bygger fortfarande i alltför hög grad på roliga gubbar. Vi behöver en djupare diskussion om vad barnkultur är. Jag ser en stor utvecklingspotential på det här området, säger Bertell.

Profiler

Namn: Stefan Wallin, 49.

Bor: Åbo. Jobbar i Helsingfors.

Familj: Döttrarna Stella och Freja och golden retrievern Chili.

Intressen: Matlagning, konditionssporter och engelsk ligafotboll.

Bakgrund: Journalist och politiker. Kulturminister 2007–2011. Ordförande för Kulturfondens styrelse sedan hösten 2014.

Inspirerar i mitt nuvarande uppdrag:

En äkta känsla av att vara med och skapa förutsättningar för någonting nytt. Vi tar inte på oss balettskorna men ger andra möjlighet att göra det.

Namn: Ann-Luise Bertell, 45.

Bor: Vörå. Jobbar i hela Svenskfinland.

Familj: Man, tre barn och två hundar.

Intressen: Litteratur och motion. Jobb och hobbyn flyter ihop.

Bakgrund: Skådespelare, författare och konstnär. Chef för Wasa Teater 2011–2015. Ordförande för Kulturfondens delegation sedan hösten 2014.

Inspirerar i mitt nuvarande uppdrag: Det är ett privilegium att få träffa så många konst- och kulturutövare och delta i pågående diskussioner. Vi är med där det händer.

Fakta

- Svenska Kulturfondens uppgift är att stödja den svenska utbildningen och kulturen, det svenska språket och verksamhet på svenska i Finland.
- I år delar fonden ut drygt 34 miljoner euro. Över 1,7 miljoner euro går till olika projekt med anknytning till Finlands 100-årsjubileum.
- Konserten *Spegling – 100 år av finlandssvensk musik*, som samlade drygt 200 artister i Musikhuset i Helsingfors i mars, var Kulturfondens egen hyllning till Finlands 100 år som självständig republik.
- Stafettkarnevalen 2017 har fått extra resurser liksom affischutställningen *Come to Finland* som visas på Nationalmuseet i Helsingfors under våren.
- *Höstsonaten*, ett nytt finlandssvenskt verk under ledning av kompositören Sebastian Fagerlund, får i september premiär på Nationaloperan.
- Projektet *Konsttestarna* förverkligas tillsammans med Suomen kulttuurirahasto och Förbundet för barnkulturcenter i Finland under läsåren 2017–2019. Alla åttondeklassare bjuds på två konstupplevelser; ett evenemang i elevens närmiljö och ett vid en nationell konstinstitution. Nästan 200 000 personer väntas delta.

Vilken show det blev

TEXT CAMILLA LINDBERG
FOTO FOTOFABRIKEN

Konserten Spegling – 100 år av finlandssvensk musik i Musikhuset i Helsingfors blev en megashow som överträffade alla förväntningar. En visuell helhet som skapade en ny bild av vad finlandssvensk musik kan vara.

– Det har varit intensiva dagar men nu är det lugnt, säger producenten Lani Nordlund.

Det är lördagen den 11 mars och femton minuter kvar tills megakonserten *Spegling* skall köra igång i Musikhuset i Helsingfors.

Cirka 1200 konsertbesökare från olika regioner i Finland väller in, men bakom scenen är det påfallande lugnt. Av de 250 artisterna som snart skall äntra scenen syns få spår. Regissören Roine Söderlundh står och småpratar i en korridor. Generalrepetitionen är nyss avslutad och allt verkar vara under kontroll. Inte minsta tillstymmelse till nervositet. Det är minutprogram som gäller. Klockan 18.45 skall en artist kolla sminket. 19.21 skall en annan artist vara

på plats. Överallt finns checklistor i långa rader som finslipats på detaljnivå.

Modern touch

Ett år av intensiva förberedelser ligger bakom Svenska kulturfondens stora satsning där ambitionen varit att hylla Finlands hundra år som självständig republik. Biljetterna har spridits via olika finlandssvenska organisationer och en del har lottats ut av fonden och av Yle. Genom konserten vill fonden tacka dem som på olika sätt arbetar för en levande vardag på svenska i Finland.

I planeringen har det konstnärliga teamet utgått från ett femtiotal blandade pärlor som härstammar från vår hundraåriga musikskatt. Arrangemangen bjuder på helt nydanande upplevelser och en gränsöverskridande mix av olikartade artister, många med internationell spännvidd, men som alla förenas genom sitt finlandssvenska ursprung. Så även den rikssvenska regissören med släktrötter på Kimitoön.

Det är en ambitiös målsättning som i den sämsta av världar kunnat bli en tråkig kronologisk nostalgiuppvisning. Men som i stället blev en imponerande modern och mångsidig musikalisk tidsresa med överraskande bredd och ovanliga artistmöten.

Nästan exakt klockan 19 kör showen igång och *Humorgruppen KAJ* intar sin plats. Bildspelet på fondväggen gör konserten till en visuell karamell som harmonierar med den musikaliska excellensen på scenen. Det blir en kväll som går till historien.

Under den cirka två och en halv timme långa konserten bjuds publiken på en stor mängd professionella inslag och intensiteten blir om möjligt ännu större efter pausen. En paus där *KAJ* går omkring bland publiken och erbjuder varm korv.

Många pärlor

Det är svårt att plocka pärlorna för de var så många och på sociala medier ventileras konserten flitigt och i positiva ordalag ännu sent på lördagskvällen. Här uppträdde professionella dansare och vokalensemblen *Rajaton* som framförde *Sången om den lilla, lilla gumman* i text av Lars Huldén. *FORK* bjöd på kavalkaden Eurovisionsfest.

Ett starkt musikaliskt och visuellt inslag blev *Till Havs* med solisterna Erica Back och Monica Groop och en dynamisk och frigjord barnkör från Helsingfors musikklasser i Åshöjdens skola. Ett bevis på att den finländska musikaliska återväxten är tryggad också framöver.

Även traditionella visor, bland dem *Höstvisan* intog sin plats, men vishelheten fick en inramning av något nydanande men sin ovanliga

mix av artister – från pop- och hiphopartisten Venior till musikalartisten Maria Ylipää.

På scen fanns också beatboxartisten Felix Zenger, Venior med elektronisk pop och hiphop, Ronya, *Satin Circus*, syntmusikern Kebu, hårdrockaren André Linman, för att inte tala om allas vår *KAJ* som satte Österbotten på kartan. Välkända artister som Thomas Lundin, Riko Eklundh och Geir Rønning uteblev inte heller. Under kvällen ackompanjerade Wegelius sinfonietta under ledning av Anna-Maria Helsing och en poporkester med kapellmästaren Mikael Svarvar.

Festlig avslutning

Det är omöjligt att nämna alla förmågor vid namn. Under slutnumret samlades samtliga artister på scenen med lyktor i händerna och framförde *Modersmål och faders land*. En gigantisk visuell och stämningsfull avslutning på en konsert med många oförutsedda och futuristiska inslag.

– Var öppna för olikheter och förändringar, uppmanade kvällens konferencierer Baba Lybeck och Christoffer Strandberg publiken innan den gick hem.

Spegling – bakom kulisserna

TEXT CAMILLA LINDBERG
FOTO FOTOFABRIKEN

Bland hundratals artister fanns ett glatt gäng som tog publiken med storm. Det var den livfulla barnkören från Åshöjdens musikklasser i Helsingfors som förberett sig i flera månader under ledning av sin lärare Anna Schultz.

Anna Schultz fick förfrågan om att medverka redan i augusti och strax före jul inledde årskurserna 3–6 konsertövningarna. Under årets första månader repeterade man flitigt koreografin och samarbetade även med regissören Roine Söderlundh.

Efter sitt första framträdande får barnen vila ut bakom scenen i Musikhuset.

– Att Finland fyller hundra år känns nog lite wow. Men tänk att vi faktiskt övat i flera månader för tre minuter på scenen, säger Tyra Wingren och får medhåll av sina kamrater.

Stämningen i salen, folkhavet och alla färg-

granna artister blev trots den långa förberedelse tiden en rik och annorlunda upplevelse.

Producenten Lani Nordlund tog vid efter moderskapslediga producenten Mia Ahlroos. Lanis första halva år präglades av otaliga möten med bland andra kapellmästaren Mikael Svarvar, regissören Roine Söderlundh, medproducenten Niklas Rosström och ett konstnärligt råd.

När programmet utkristalliserat sig vidtog det praktiska arbetet.

– Det har varit en resa där vi även blickat mot framtiden. Vi ville skapa något nytt genom

Ett år av intensiva förberedelser ligger bakom Kulturfondens stora satsning där ambitionen varit att hylla Finlands hundra år som självständig republik. Genom konserten ville fonden tacka de inbjudna gästerna som på olika sätt arbetar för en levande vardag på svenska i Finland.

att samla artister från helt olika bakgrund. Det lyckades. Flera artister planerar redan nya samarbeten, säger Lani Nordlund.

Kulturfondens direktör Leif Jakobsson som varit med i planeringen ända från början, ser konserten som en naturlig följd av det breda understöd som fonden ger till olika former av musikalisk verksamhet i hela landet.

Under konsertkvällen hade dirigenten för Wegelius sinfonietta Anna-Maria Helsing och poporkesterns kapellmästare Mikael Svarvar en betydande roll.

– Det var fantastiskt att se den fina dynamiken och den förhöjning av det musikaliska som samarbetet bidrog till, säger Jakobsson

Fakta

Konsert: Spegling – 100 år av finlandssvensk musik

Plats & Tid: Musikhuset i Helsingfors, den 11 mars klockan 19

Medverkande: över 200 artister

Publik: Människor i alla åldrar. Gratisbiljetterna spreds via olika finlandssvenska organisationer och lottades även ut av Kulturfonden och av Svenska Yle.

Konferencierer: Baba Lybeck och Christoffer Strandberg

Pristagare

I hennes böcker väver kvinnorna nya världar

TEXT CAMILLA LINDBERG
FOTO LINA ENLUND

Maria Turtschaninoff, författare och legendväverska, har skapat världar där naturens sånger, världarnas andar och flickors starka röster vävs samman till storslagna berättelser om det uråldriga och tidlösa.

Legendväverska. Författaren Maria Turtschaninoff smakar på ordet som finns i prismotive-ringen.

– Jättefint. Det kunde jag sätta på mitt visitkort faktiskt.

Efter en stunds betänketid inser Maria Turtschaninoff att hon sannolikt använt begreppet i en av sina tidigare böcker som handlar om den stumma flickan Arra som växer upp i sin faders hus, både föraktad och bespottad.

– Hon gör magi genom sina vävar. Jag har valt att aktivt lyfta fram kvinnors hantverk i mina texter. Väven är också en bra symbolik på

hur jag byggt upp mitt författarskap. Det handlar om hur den fiktiva världen jag bygger ihop växer fram.

Det kvinnliga hantverket som inkluderas i texterna är ett medvetet val som har en klart feministisk utgångspunkt, en infallsvinkel som på internationell nivå betraktats som unik för just Fantasy-genren där böckernas hjälte ofta varit och är en man.

– Hjälten sätter sig traditionellt upp på hästen, bär svärd, dräper och utför stordåd medan hjältinnor i stället räddar världen genom de för-mågor de har. Vi har en tendens att i vår histo-

rieskrivning undervärdera det som kvinnorna bidragit med till samhällsbygget. Om kvinnorna till exempel inte skulle ha sytt, hade alla gått nakna.

I Naondel som är en fristående fortsättning på den internationella succéromanen *Maresi – Krönikor från röda klostret* syftar till exempel kvinnorna segel för att kunna fly. Exempelen på sysslor som enligt gammal tradition betecknats som ”kvinnliga” finns också i *Anaché* och *Maresi* där magin frammanas när hår kmmas.

Maria Turtschaninoff skapar gärna själv med hjälp av sina händer. Den gröna klänningen hon bär har hon sytt. Ändå betecknar hon skrivprocessen och syendet som två separata processer där den senare står som motvikt till den annars ofta abstrakta och mentalt krävande processen som en boks tillblivelse innebär.

Tvivlet följer med som en skugga. Att författaren har sex romaner bakom sig har inte gjort skrivprocessen enklare.

– Jag tvivlar mera nu än efter första boken. Men jag har lärt mig att tvivlet är en del av processen. Just nu skriver jag på den tredje fristående delen av *Maresi*, en för mig väldigt annorlunda skrivprocess eftersom det är min första brevroman, en envägskommunikation. Jag upplever att berättelsen jag vill förmedla är så mycket större än jag själv.

Sina våndor har Maria Turtschaninoff delat med sin man som kontrat med att säga: Exakt så där sa du också när du skrev din förra bok.

I grunden handlar det ändå inte om en press som går ut på att försöka överträffa den förra succén. Det är en svår uppgift eftersom den redan överträffat alla de drömmar Maria Turtschaninoff tidigare vågade drömma: ”Tänk om jag kunde få utkomma i något annat land än Finland och Sverige!”

I dagens läge finns *Maresi* att läsa till exempel på kinesiska, ungerska, polska, rumänska, turkiska och förstås på engelska och utgiven i USA och Storbritannien. Det mest prestigefulla av allt.

Men det här innebär inte att pengarna strömmar in i lika stor utsträckning som språkversionerna strömmar ut. Upplagorna är ofta små och ett enskilt kontrakt kan i minsta fall inbringa endast tresiffriga belopp.

– Mina böcker har varit kritikerframgångar men inga kommersiella framgångar. Jag tror inte att de någonsin kommer att sälja i miljonupplagor.

Med tacksamhet minns Maria Turtschaninoff sitt första stipendium. Det var 2000 euro från Svenska kulturfonden. Då hade hon ännu inte skrivit en enda bok. Knappt berättat för någon att hon skrev.

– Det var enormt viktigt och direkt avgörande för min fortsatta författargärning. Det fanns någon som sa att vi tror på dig. Då blev jag samtidigt tvungen att ta mig själv på allvar och bemöta erkännandet med att faktiskt skriva ett manus färdigt.

Just nu åtnjuter Maria Turtschaninoff ett fem-årigt statligt konstnärstipendium som ger välbehövlig skrivtid och ro.

Men vad är det för böcker hon skriver kanske någon läsare undrar?

Vad är fantasy egentligen?

Frågan väcker en liten irritation hos författaren. Och även leda. Hon har under årens lopp blivit ombedd minst hundratals gånger att definiera sin genre.

– Ingen ber en deckarförfattare att i alla intervjuer definiera vad en deckare är, svarar hon.

Maria Turtschaninoff önskar med sitt svar helt enkelt avdramatisera fantasy-genren genom att inte definiera den via något som skiljer sig anmärkningsvärt från annan litteratur, även om den självfallet har sina särdrag.

– Jag har alltid älskat fantasy som varit min hemvist. Men för mig har det mera handlat om att undvika genrens befintliga klichéer och ställa mig frågan: Vad har just jag att bidra med till genren? Jag har hittat min egen röst och min egen värld. Helt enkelt gjort det som ingen annan gjort.

Och vad är det?

– Det som man internationellt har tyckt att har varit nyskapande är fokus på flickan och de kvinnliga upplevelserna. Jag har också skrivit ungdomsfantasy som inte innehåller en kärlekshistoria som den vanligen gör. Den nordiska naturen är starkt närvarande och det kroppsliga, som till exempel beskrivningen av en förlossning i Naondel. Det är kanske inte så vanligt i amerikansk ungdomslitteratur.

Har det här inneburit enbart kvinnliga läsare?

– Nej, tvärtom, menar Maria Turtschaninoff. Jag får mycket respons från manliga vuxna.

Och så till sist. Det som toppat rubrikerna. Filmoptionen! Blir det nu film av Maresi?

– Det finns aspekter, säger min agent, som gör att det ter sig lovande. Projektet framskri-der, säger Turtschaninoff.

Under tiden väver Legendväverskan nya bildvävar. Kvinnorna fortsätter kamma sina hår och frammana magi genom sina händers verk.

Maria Turtschaninoff försvinner själv ut genom dörren, iklädd sin gröna klänning röda kappor och färggranna accessoarer. En Legendväverska som sagt.

Fakta

Född: 1977

Bor: I Karis

Romaner: De ännu inte valda 2007, Arra 2008, Underfors 2010, Anaché 2012, Maresi. Krönikor från Röda klostret 2014, Naondel 2016

Övrigt: Maresi vann Finlandia Junior 2014

Prismotivering

Maria Turtschaninoff, författare och legendväverska, har skapat världar där naturens sånger, världarnas andar och flickors starka röster vävs samman till storslagna berättelser om det uråldriga och tidlösa.

Marias lyriska språk leder läsaren längs stigar kantade av såväl fantastiska varelser som ämnen och problematik som tydligt resonerar i allas verklighet – kärlek, syskonskap, identitet och att våga gå dit ingen annan gått. Det fantastiska och mytiska blir en sprakande fond för de stora frågorna som berör oss alla, oberoende av ålder och sammanhang.

Turtschaninoffs flickor, kvinnor och kvinnomän har tagit steget långt utanför den finlands-svenska sfären och fyllt ett tomrum i såväl sin egen genre som inom litteraturen i allmänhet. Maria Turtschaninoff har sedan debuten år 2007 utkommit med sex fantasyromaner och ett läromedel i historia. År 2014 tilldelades hon Finlandia Junior-priset för romanen *Maresi*. Krönikor från Röda klostret. Romanen har sålts till 18 länder, utkommit i lättläst version och ska även bli film.

Författaren Maria Turtschaninoff tilldelas Svenska kulturfondens stora kulturpris på 20 000 euro.

Lillemor Gammelgård

SVENSKA KULTURFONDENS PRIS

FOTO MALIN ÅBRANDT

Vad är det viktigaste i småbarnspedagogiken? För Lillemor Gammelgård är det att målmedvetet stödja språkutvecklingen.

Med språket erövrar barnet världen. Under dagvårdstiden förvärvar barnet den språkliga kompetens som behövs i skolan. Det ställs stora krav på dagvården; man förväntar sig att barn med olika språkbakgrund får vara i en miljö som stöder och stimulerar en levande svenska. Daghemmets personal är i nyckelposition och som stöd för arbetet behövs en målmedveten språkstrategi för daghemmet.

Det var utgångspunkten när Lillemor utformade *Språkstrategi för dagvården*. Strategidokumentet blev en kioskvältare! Efter tio upplagor har språkstrategin uppdaterats och heter numera *Tänk språk!*

Lillemor har också med ett brinnande engagemang för barnens bästa fortbildat personal inom småbarnspedagogiken både i det svenska och finska Finland.

Lillemors enklaste tips är för daghemmet är: Skaffa en soffa och läs sagor för barnen i soffan.

Lillemor Gammelgård tilldelas Svenska kulturfondens pris på 10 000 euro.

PRISTAGARE 2017

Marianne Maans

SVENSKA KULTURFONDENS PRIS

FOTO PENTTI HOKKANEN

Marianne Maans har under sin långa karriär som musikalisk mångsysslare kombinerat den finlandssvenska folkmusikskatten och den österbottniska fioltraditionen med moderna inslag. Marianne har skapat ett personligt uttryck, ofta med tvärkonstnärliga inslag från dansens och bildkonstens värld. Som pedagog

har hon också bidragit till att sprida den äldre musiktraditionen till en ny generation lyssnare och utövare.

Musikern Marianne Maans tilldelas Svenska kulturfondens pris på 10 000 euro.

Tom "Riddo" Ridberg

SVENSKA KULTURFONDENS PRIS

FOTO HENRIK ZOOM

Tom "Riddo" Ridberg är en eldsjäl inom scenkonst och musik. Han har med energi och skaparlust gjort stora insatser för kulturlivet i Åboland. Som aktiv inom Teaterboulaget har Ridberg regisserat, skrivit musik och själv stått på scen och roat Pargasborna sedan starten för 20 år sedan. Han har även regisserat populära ungdomsshower för och med lokala ungdomar. Den senaste strängen på hans lyra är bandet *Folkrörelsen*. Riddo beskriver bandets musik som finska mollmelodier med svenska durtongångar som kryddas med harmonier från popvärlden.

Kulturaktivisten Tom Ridberg tilldelas Svenska kulturfondens pris på 10 000 euro.

Tom Kankkonen

SVENSKA KULTURFONDENS PRIS

FOTO NIKLAS GERKMAN

Tom Kankkonen är journalisten som ger en röst åt civilbefolkningen i konfliktdrabbade områden. Där invånarnas vardag har rämnat hittar Tom en mänsklig dimension att beskriva för tv-tittare och radiolyssnare.

Tom har gjort sig känd som en objektiv och orädd journalist. I en tid av alternativa fakta blir hans opartiska rapporter och kritiska källgranskning särskilt värdefulla. Tom är påläst, driftig, noggrann och vederhäftig då han lugnt och förtroendeingivande rapporterar från kris-

härdar på olika håll i världen.

Särskilt Turkiet, Irak och Syrien har blivit Toms bevakningsområden. Här berättar han förtjänstfullt de civila människornas historier samtidigt som han förklarar händelseförlopp och beskriver regimen i de krigsdrabbade områdena.

Tom Kankkonen belönas med Svenska kulturfondens pris på 10 000 euro.

Radio X3M – Sex & Sånt

ANITA OCH NILS MEINANDERS PRIS

FOTO BJÖRN KARLSSON

Radio X3M:s långkörare har tagit steget från radio till TV och fortsätter sitt viktiga arbete med att informera om sex, sexualitet och annan livskunskap med både humor och sakkunskap. Programledare Dan Granqvist och experter svarar på ungdomars frågor om spännande, kittlande och svåra ämnen om allt från preventivmedel till relationer. Utan pekpinnar och

med ett lättsamt, men alltid sakligt, tilltal har Sex & Sånt ledsagat otaliga svenskspråkiga ungdomar på vägen till vuxenlivet. Som producent fungerar Isa Mårtenson.

Arbete teamet för programmet Sex & Sånt tilldelas Anita och Nils Meinanders pris för medicinsk journalistik på 6 000 euro.

Simon Häger

ERNA TAURO-STIPENDIUM

Skådespelaren och musikalartisten Simon Häger utexaminerades från Teaterhögskolan år 2010. Sedan dess har han tagit sig an vitt skilda roller som Jesus, ormen Kaa och bokhylla i produktioner på Svenska teatern och andra svenskspråkiga och tvåspråkiga scener. Häger har också gjort sig känd för att våga ta sig an svåra frågor som sexualitet och religion och har förtjänstfullt arbetat för sexuella minoriteters rättigheter.

Skådespelaren Simon Häger tilldelas Svenska kulturfondens Erna Tauro-stipendium på 4 000 euro.

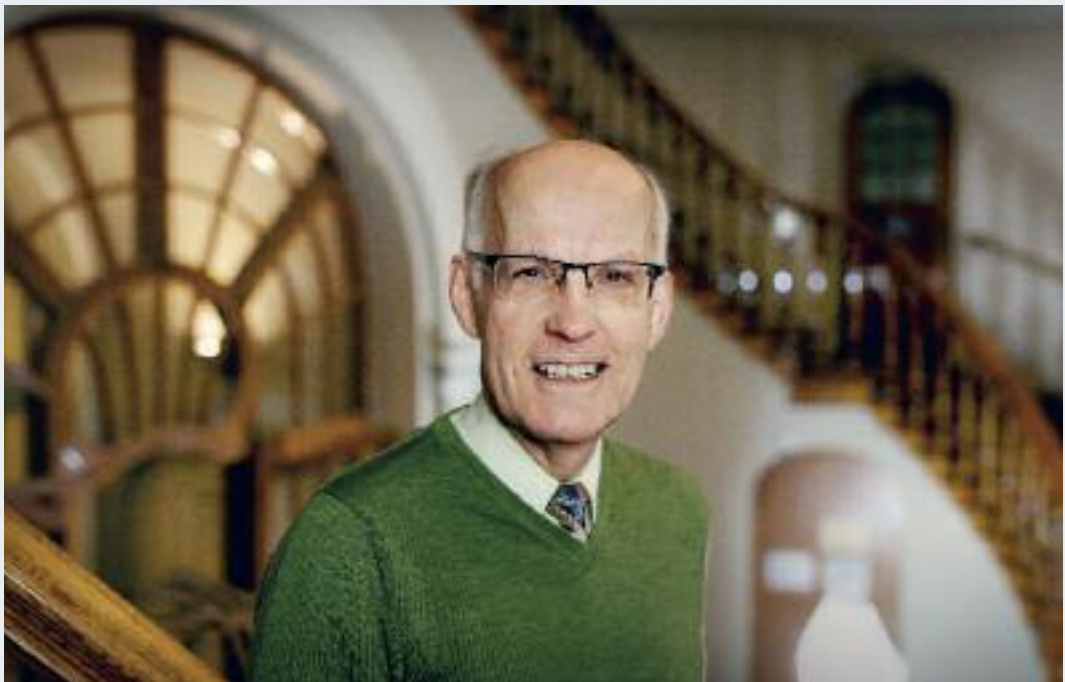
FOTO STUDIO VK

PRISTAGARE 2017

Bertel Wahlström

TORVALDSKA PRISET

FOTO MARIA GRÖNROOS

Filosofie doktor och teologie magister Bertel Wahlström har gjort en lång karriär inom bildningsväsendet i Åbo, där han bland annat varit lektor och rektor vid Katedralskolan. Han har varit en drivkraft och en god förebild inom sitt område och en föregångare i ett flertal pedagogiska utvecklingsprojekt. Bertel har vid sidan av skolutvecklingen också engagerat sig starkt i sina egna ämnen, filosofi och religion, och han har skrivit ett antal läroböcker i filosofi.

Med ett genuint engagemang för unga och för bildningen har Bertel lotsat Katedralskolan genom några årtionden av skolans 740 år långa historia. Han har också engagerat sig i Katedralskoleföreningen, som sammanför generationer av forna studenter och vänner av bildning.

Bertel Wahlström tilldelas det Torvaldska priset på 3 000 euro.

Irmelin Sandman Lilius

NYLANDS SVENSKA KULTURFOND

FOTOFABRIKEN

Författaren och bildkonstnären Irmelin Sandman Lilius är en av de mest betydande barn- och ungdomsförfattarna i Norden. I många av hennes böcker finns det inslag av magi, det vi idag kallar fantasy, och hon är en föregångare inom genren i Norden. Hon har gett ut över 50 böcker, främst fiktion men också essäer och biografier, och är översatt till 18 olika språk. Hon har också verkat som recensent och översättare. Många av sina böcker har hon illustrerat själv.

Irmelin skriver en poetisk prosa som har förnyat språket inom barn- och ungdomslitteraturen på svenska. Hennes specialitet är levande miljöer och en ambition att inte vika för svåra levnadsfrågor. Sin livsgärning har Irmelin utfört i Hangö där hon hämtat inspiration till sina böcker. Hon är en oförtröttlig kämpe för kulturen i stort och på sin hemort.

Irmelin Sandman Lilius tilldelas Nylands svenska kulturfonds pris på 10 000 euro.

Marianne Hemgård

ÅBOLANDS SVENSKA KULTURFOND

FOTO MARIA GRÖNROOS

Byggnadsvårdsexperten Marianne Hemgård är sedan år 1999 drivkraften bakom Curatio, den ideella byggnadsvårdföreningen i Åboland. Hon har utvecklat Curatio till en sakkunnigorganisation som arbetar långsiktigt med hållbarhet som ledstjärna inom byggnadsvård. Hennes mål är att åbolänningarna, både barn, unga och vuxna, ska lära sig mera om byggnadsvård och förstå att uppskatta och värna om sina miljöer, byggnader och kulturella landskap. I föreningen prioriteras den pedagogiska verksamheten högt. Marianne tar även ett stort

samhälleligt ansvar vilket lett till att Curatio bland annat har bidragit till att sysselsätta långtidsarbetslösa.

Tack vare hennes goda organisationsförmåga har Curatio genomfört och medverkat i många stora projekt både lokalt, nationellt och inom Norden.

Verksamhetsledare Marianne Hemgård tilldelas Åbolands svenska kulturfonds pris på 10 000 euro.

Gun-Maj Peltoniemi

ÖSTERBOTTENS SVENSKA KULTURFOND

Gun-Maj Peltoniemi är intendent för Mellersta Österbottens Kammarorkester i Karleby. Hon är okänd för den stora allmänheten, men välkänd inom musikerkretsar och särskilt inom orkestervärlden.

Gun-Maj har med sin starka administrativa förmåga aktivt bidragit till att orkestern idag har professionaliserats och nått ut också internationellt. Man ger regelbundet konserter både i Karlebynejdens skolor och daghem och utomlands. Orkestern är också mån om att i sin verksamhet föra fram det svenska språket och i det arbetet har Gun-Maj en betydande roll.

Gun-Maj Peltoniemi tilldelas Österbottens svenska kulturfonds pris på 10 000 euro.

Bidrag

På svenska i Nyland, Åboland och Österbotten

TEXT MARTINA LANDÉN-WESTERHOLM

Nylands svenska kulturfond, Österbottens svenska kulturfond och Åbolands svenska kulturfond fördelar varje år en del av Kulturfondens avkastning i regionerna.

De regionala fonderna leds av egna direktioner. Direktionernas medlemmar ska känna väl till det svenskspråkiga samhälls- och kulturlivet i sin region. Direktionerna ger förslag för utdelningen enligt de riktlinjer som styrelsen för Svenska kulturfonden drar upp.

Vi bad våra tre regionala ordföranden, Martina Lindberg, Carl-Gustaf Mangs och Jenny Valli, utse varsin bidragsmottagare som de vill presentera i årsboken.

Martina Lindberg, Nylands svenska kulturfond

Martina Lindberg är ordförande för Nylands svenska kulturfond. Martina bor i Fiskars, Raseborg och hon har bland annat musik som sitt specialområde.
– Jag väljer att presentera en tvåspråkig kör, Ocarina, med över 80 barn och ungdomar i Borgå. Det här är en stor och aktiv kör, säger Martina.

Ocarina tar ton

TEXT MARTINA LANDÉN-WESTERHOLM

FOTO ULLA METHER

I Borgå sjunger över 80 barn och ungdomar i den tvåspråkiga kören Ocarina. Ocarina är en av de många körer som Svenska kulturfonden beviljade bidrag år 2016.

I Ocarina siktar man högt. Körens verksamhet ska vara mångsidig, utvecklande och inspirerande för alla sångare. Målet är att hela kören och de enskilda sångarna utvecklas och blir starkare. Som sångare, som kamrater och som människor. I Ocarina får barnen och ungdomarna dessutom lära sig att själva ta ansvar och fungera i grupp.

– I Ocarina får alla bekanta sig med olika kulturer via musiken. Kören är tvåspråkig, men vi sjunger också på andra språk som ryska och franska. Barnen märker tidigt att det inte är en så stor grej att sjunga på ett nytt språk, säger Ocarinas körledare Mia Makaroff.

Ocarina har fyra grupper; en träningskör för nybörjare i åldern 6–9 år, en nystartad pojkkör, en trestämmig flickkör och en ungdomskör för sångare på 12 år och uppåt. Körerna övar en gång i veckan.

– För oss är det viktigt att så många barn

som möjligt börjar sjunga i kör och dessutom fortsätter sjunga genom hela tonåren. Eftersom det tidigare var utmanande att hålla pojkar kvar i kören, har vi numera en skild pojkkör. Det har gjort att vi nu har betydligt fler pojkar bland våra yngre sångare. Särskilt för pojkar är det bra att börja med körsång i god tid före tonåren, säger Mia.

I Ocarinas repertoar finns barnmusik, Finlandiahymnen, pop och jazz och folkmusik. Under 2016 gav kören sin första större julkonserter på Kulturhuset Grand i Borgå. Också den första skivan, *Vuodenajat – Årstiderna*, utkom i fjol.

– I sommar reser hela 53 sångare till Kroatien för att delta i en interkulturell körtävling och festival. Konkurrenten i tävlingen är hård, men huvudsaken är att våra sångare får lära sig mycket och uppleva ännu mer.

Vi zoomar in Fotocentrum Peri

TEXT MARTINA LANDÉN-WESTERHOLM
FOTO PATRICK GUSTAVSON

Fotocentrum Peri har fokus på fotografering som konstnärlig uttrycksform. Peri fungerar som en mötesplats för fotokonst och en länk mellan fotografer och fotokonstintresserade i hela Sydvästra Finland.

**Jenny Valli,
Åbolands svenska kulturfond**

Jenny Valli är ordförande för Åbolands svenska kulturfond. Jenny bor i Raumo och jobbar som museichef på Lönnströms muséer i samma stad.

– Fotocentrum Peri jobbar med professionella konstnärer i min region. Peri fungerar på två språk och har dessutom flera internationella kontakter. Jag vill lyfta fram dem eftersom särskilt deras svenskspråkiga nätverk har utvecklats under det senaste året.

Året runt ordnar Peri utställningar i sitt galleri i Wäinö Aaltonens museum. I samband med utställningarna bjuder Peri ofta på program och diskussioner, bland annat med fokus på dialog mellan konstnärer och forskare som är väl representerade i Åbo.

– Under de senaste åren har vi erbjudit våra utställande konstnärer en kompletterande text vi kallar Synvinkel på utställningen. Texterna beställer vi av forskare och experter som skriver en essä kring utställningstemat eller konstformen. Fotograferna har varit glada över stödet för kommunikationen kring verken. Att formulera sig i text kan ibland vara utmanande för visuella konstnärer, säger Peris verksamhetsledare Sade Kahra.

Sade Kahra presenterar verksamheten vid Peris framtidsverkstad år 2016. Närmast till höger forskare Jane Vuorinen och längst till vänster bildkonstnär Heli Konttinen.

Peri har 134 medlemmar med ett stort intresse för fotokonst som den gemensamma nämnaren.

– Ungefär hälften av våra medlemmar har någon form av fotografering som sitt yrke. Resten av våra medlemmar är till exempel forskare, lärare, kulturarbetare eller stödmedlemmar som känner starkt för fotokonst.

För den stora allmänheten ordnar Peri under 2017 den turnerande Camera Obscura.

– Vi skapar en Camera Obscura av en container, det vill säga ett mörkt utrymme med ett litet hål för ljuset. Besökarna får stiga in i vår jättekamera för att uppleva och förstå fotografins grundfenomen som alla kameror, traditionella som digitala, baseras på.

Under 2016 delade Peri första gången ut ett

årligt stipendium på 1 000 euro till en lovande fotostuderande; Inari Sandell från Åbo Konstakademi. Inari fick också visa sin examensutställning i Peris galleri.

– Som ung konstnär kan det vara svårt att komma igång med verksamheten efter studierna. Mycket tid och energi går till slutarbetet och det kan vara utmanande att hinna ansöka om bidrag. Samtidigt som vi har chans att stödja en ung konstnär, kan vi presentera nya spännande konstnärer i galleriet, säger Sade.

Carl-Gustaf Mangs, Österbottens svenska kulturfond

Carl-Gustaf Mangs är ordförande för Österbottens svenska kulturfond. Han är pensionerad klasslärare med långt perspektiv på kommunalt beslutsfattande i Kaskö.

– Jag vill presentera Berättarfestivalen i Kristinestad. Berättarfestivalen gjorde en stor insats både för att bevara berättarkonsten och för att skapa gemenskap mellan kommuninvånarna, säger Carl-Gustaf.

Berättarfestival på åtta språk

TEXT MARTINA LANDÉN-WESTERHOLM
FOTO BERÄTTARFESTIVALEN

I Kristinestad ordnades i oktober 2016 den första finlandssvenska berättarfestivalen. Under fem dagar samlades kommuninvånarna kring berättarkonst på åtta olika språk.

– Muntligt berättande är trendigt,
säger Lina Teir.

– Haka inte upp dig på vilket språk någon talar. Att berätta är att använda språket och språk är det viktigaste medlet för kommunikation. Men vilket språk man använder är inte så viktigt. Det säger Lina Teir, initiativtagare och konstnärlig ledare för berättarfestivalen i Kristinestad.

Lina har länge varit konstnärligt och pedagogiskt engagerad i muntligt berättande. Då hon flyttade till Kristinestad märkte hon att miljön i den gamla trähusstaden passade utmärkt för berättarkonst. Här finns många lokalhistoriska berättelser, men dessutom hela den berättarskatt som nyinflyttade från andra länder hämtar med sig.

– Via berättelser ville vi skapa gemenskap bland kommuninvånarna, oavsett språk. Festivalprogrammet var i första hand svenskspråkigt, men eftersom Kristinestad är starkt tvåspråkigt och vi dessutom har många nyinflyttade från andra kulturer använde vi också finska, engelska och fem–sex andra språk. Vi hade ett jättebra samarbete med elever och invånare på Röda Korsets asylmottagning i Kristinestad. De deltog både som volontärer och med egna berättelser, säger Lina.

För att få en förankring i både det svenskspråkiga och finskspråkiga kulturlivet delade Lina ledarskapet för berättarfestivalen med Seija Hurskainen. I festivalarbetet deltog också

lokala föreningar, kommunens olika sektorer, skolor och mottagningscentralen för asylsökande.

– Berättande är ett vitt begrepp och festivalprogrammet omfattade professionell berättarkonst, berättarföreläsningar med elever och asylsökande, musik, teater och performans, fortbildning för lärare, verkstäder och ett lokalhistoriskt seminarium. Under dagarna riktade sig festivalen till skolelever, invånare på äldreboenden och asylsökande. Kvällar och veckoslut var alla intresserade i fokus.

Berättarfestivalen var ett sätt att ge synlighet åt muntligt berättande och samtidigt stärka det svenska språket i Kristinestad, längst i söder i det svenska Österbotten. En målsättning var också att öka nyfikenheten på de olika språken och dialekterna i kommunen.

– Jag hoppas att den första berättarfestivalen var startskottet för en större satsning. Vi siktar på en ny festival i oktober. Då det är lämpligt skymt, kulet och stilla i Kristinestad.

Teater som når ut och in

TEXT CAMILLA LINDBERG
BILD MAGNUS LINDBERG OCH TAIMINE

Teater Taimine firar i år sitt femtonårsjubileum.
Under turnéerna river man aktivt hjärtats barriärer och bygger broar
mellan människor.

Skolans gymnastiksal fylls sakta men säkert. På golvet sitter flera hundra barn i lågstadietåldern. Med förväntansfulla ögon tittar de mot scenen som egentligen bara består av några brokiga flyttbara skärmar.

Men utifrån den avskalade pjäsen *Svea och Finn* som har få attribut, skapas under den kommande lektionen en helt ny komisk värld, där många etiska frågor kring vänskap, fred, och familjedramatik avhandlas.

Skådespelarna CG Wentzel och Oscar Silén gestaltar på ett övertygande sätt och utan ett enda klädbyte tvillingarna Finn och Svea, en 102-årig gammal mommo, en glammig tonårs-

tjej, en hund och en överaktiv mamma och en pappa som är arbetsnarkoman.

Utgångspunkten är den här gången Finlands hundraåriga historia. En tidigare pjäs *Apollo 21*, behandlade Internets möjligheter och fallgropar.

– Det handlar om en överenskommen lek och det är fascinerande att komma in i en öde lokal och bygga upp en ny värld. Barnpubliken är direkt och ärlig och därför nästan livsfarlig, säger CG Wentzel som också är teaterchef.

Teater Taimine är en turnéteater för barn och unga som grundades redan 2002. Taimine når årligen med sina pjäser en imponerande

Skådespelarna CG Wentzel och Oskar Silén är ett sammansvetsat team.

stor publik som finns i daghem, grundskolor och gymnasier.

– Vi spelar för 45 000–50 000 åskådare varje år, och ligger på andra plats efter Svenska Teatern beträffande publikmängd.

Men det finns en skillnad. Medan institutionsteatern bygger sin verksamhet på understöd som omfattar cirka åttio procent av den totala budgeten, utgår Teater Taimine från ungefär femtio procent. Resten bygger på intäkter.

Den största bidragsgivaren är Svenska kulturfonden och ett treårigt understöd under åren 2014–2016 har bidragit till att verksamheten kunnat utvecklas långsiktigt. Redan nu kan tea-

terchefen lista de pjäser som kommer att spelas ända fram till 2020.

Bland textförfattarna syns många finlandssvenska namn, bland dem Malin Kivelä, Lena Frölander-Ulf, Madicken Malm och Monica Wikström-Jokela.

– I nuläget är vi också den enda finlandssvenska teatern som uppför nyskrivet material, säger CG Wentzel.

Teatern har lockat många finlandssvenska författare, skådespelare och regissörer och räknar i dag med en fast personal på tre och ett halvt årsverken. Tidvis har man ytterligare en person anställd på heltid och en på deltid.

Sammanlagt finns det tjugo personer som

på olika sätt arbetar med Teater Taimine under olika tidsperioder. En ofta förekommande skådespelare har varit Mikael Strömberg.

Teatern föddes ändå inte utifrån ett självklart finansiellt fondunderstöd.

– Allting började med att jag tog ett banklån. Efter en tid tog Svenska kulturfonden kontakt och tipsade mig om att det är möjligt att söka om understöd, skrattar CG Wentzel.

Turnélivet är inget vilohem och att arbeta som teaterchef på en liten teater innebär att man gör allt från att skriva ansökningar till att stå på scenen och flytta rekvisita. Ofta upp till tre hundra gånger för en och samma pjäs.

CG Wentzels arbetsdag har den här dagen börjat klockan 7 på morgonen, då han styrde kosan mot Österby skola i Ekenäs med en bil som packats redan kvällen innan.

Klockan 8.30 är han och kollegan Oscar Silén på plats och packar upp föreställningen som är tänkt att börja klockan 9.15.

På eftermiddagen ska Svea och Finn spelas för elever i en skola i Helsingfors. Det gäller att hinna packa ner och köra till storstaden, packa upp och ner igen med mindre tidsmarginal än det var tänkt.

På kvällen följer en tid av administrativt arbete då CG Wentzel skriver ansökningar.

– Det blir lätt tolvtimmars arbetsdagar när man turnerar, men jag är samtidigt glad att vi har mycket att göra. Man måste vara ödmjuk och beredd på hårt arbete. Inspirationen kommer ofta genom hård disciplin och god planering, säger Wentzel.

Svea och Finn är alldeles svettiga efter föreställningen. Publiken verkar nöjd och lärarna likaså. Teatern har som målsättning att stödja läroplanen och utgår ofta från en relevant tematik som anknyter till elevernas vardag. Kommande teman är bland annat osynliga regler i skolvärlden och miljöfrågor.

Teater Taimine har även sträckt sig långt utanför den egna språksfären. Här kan nämnas besök på till exempel Island, Grönland och Färöarna.

– Vi har spelat i hela Finland, från Nyland

och vidare till Tammerfors och ändå upp till Utsjoki. Vi vill levandegöra svenskan i finska skolor och lägga in språket i en kontext. Där vi rört oss, vilket redan omfattar över tusen finskspråkiga skolor, så har vi aldrig känt av några negativa attityder till svenskan, tvärtom, säger CG Wentzel.

Svenskan behövs som integrationsspråk

TEXT OCH BILD CHRISTOFFER THOMASFOLK

Tusentals asylsökande väntar på besked om de får stanna i Finland. Men hur mår de under tiden och är det någon skillnad om de integreras på svenska eller finska? Det tar professor Sari Pöyhönen reda på i projektet ”Jag bor i Oravais”.

– Vi trivs väldigt bra här. Lärarna är duktiga och snälla, de är bra människor. Skolan fungerar jättebra, säger Ahmed och Muntadhr, båda från Iran och Irak.

Vi befinner oss i Vörå vid Norrvalla folkhögskola som erbjuder språkundervisning för invandrare. I ett och ett halvt år har Ahmed och Muntadhr arbetat hårt för att lära sig både svenska och finska.

– Vi blir hela tiden bättre på svenska som är vårt huvudsakliga integreringsspråk. Vi är mycket glada över att vi hamnade just här för systemet fungerar mycket bra, säger de.

Ahmed och Muntadhr är asylsökande. En grupp invandrare som har varit åsidosatta när det gäller lagstiftning och forskning i Finland. Det säger Sari Pöyhönen, professor i tillämpad språkvetenskap vid Jyväskylä universitet.

– Ingen har brytt sig om att se på närmare på just asylsökande. Därför blev jag intresserad av att inleda forskning om den här gruppen. Till en början lyssnade ingen på oss och såg inget behov av vår idé men till slut fick vi finansiering, säger Pöyhönen.

Oravais intressant

År 2015 gav hennes envisa arbete resultat när Svenska kulturfonden såg potential i den här typen av forskning och finansierade projektet med 100 000 euro. Det treåriga projektet heter "Jag bor i Oravais" för att Pöyhönen valde att genomföra fallstudier med asylsökande i Oravais.

– Oravais och Vörå är intressanta för att det på orten har funnits en flyktinganläggning i 25 år och därför finns det också en bred kunskap om att ta emot asylsökande. Sedan skiljer sig orten på grund av att majoritetsspråket är svenska. Därför har vi också valt att studera vilken vikt integrationsspråket har, om det spelar någon roll om de lär sig svenska eller finska, förklarar Pöyhönen.

Sedan två år har Pöyhönen och hennes forskningsgrupp intervjuat elva asylsökande, fyra kvinnor och sju män. Samtliga anlände som flyktingar till Finland hösten 2015.

– Jag och min forskningsgrupp har besökt Oravais ungefär en till två gånger i månaden och intervjuat personerna. Målet har varit att observera olika vardagssituationer, till exempel när de handlar och lagar mat, ringer hem och när de får språkundervisning.

Studien är longitudinell för att man vill kunna skönja förändringar över tid.

– Vi har velat synliggöra deras vardag och processen som de genomgår. Vi anade inte att vi i slutet av projektet skulle arbeta med personer varav några har fått asyl eller uppehållstillstånd medan andra är papperslösa och inte har några rättigheter.

– Det är faktiskt tungt att bevittna att det har gått så för några av våra respondenter, säger Pöyhönen.

Professor Sari Pöyhönen leder projektet "Jag bor i Oravais" som forskar kring asylsökandes vardag och integreringsspråk. Pöyhönen har visat att det är till asylsökandes fördel att integreras på svenska i Jakobstad, Oravais och Vörå.

Svenskan viktig

Integreringsspråket har hela tiden varit i fokus för forskarna. Orsaken är att det påstås att finska är det självklara integrationsspråket för invandrare som kommer till Finland. Men det stämmer inte, enligt Pöyhönen.

– Det hävdas att de flyktingar som integreras på svenska i Finland inte får samma chanser som de som lär sig finska. Men det stämmer inte alls, inte i de svenska delarna av landet och som i vårt fall i Oravais. De asylsökande som vi har följt med och som integreras på svenska mår bättre än de som får undervisning i finska.

Pöyhönen har funnit att de som integreras på finska i Oravais har svårare att komma i kontakt med samhället.

– När finskan inte hörs finns det asylsökande som isolerar sig och kanske kommunicerar via sociala medier på sitt modersmål. De här personerna är oroade för sin framtid. Det är

fullt möjligt att asylsökande som får uppehållstillstånd kan flytta vidare till en finskspråkig miljö. Det är ett argument för finskan.

– Men under tiden när de väntar på beslut är det ytterst viktigt att de kan kommunicera med omgivningen. Lär de sig svenska på en svenskspråkig ort stöds deras välmående och integrering mycket bättre.

Många är flerspråkiga

Pöyhönen menar också att de flesta asylsökande inte ser det som ett problem att lära sig båda nationalspråken i Finland.

– Många av dem är flerspråkiga och har en bra inställning till att lära sig nya språk. Kan de lära sig ett språk kan de också lära sig ett till. Vi har märkt att de som lär sig svenska först är mycket motiverade att sedan lära sig finska.

Pöyhönen och hennes forskningsgrupp delar kontinuerligt med sig av sina rön. Flera artiklar har skrivits och informationen har delgetts politiker, andra forskare och personal som jobbar inom flyktingmottagningen och med integreringsfrågor.

– Vi har haft seminarier med lokala myndigheter i Vörå om hur de strategiskt kan använda vår forskning för att skapa ett så bra liv som möjligt för asylsökande och andra invandrargrupper. Syftet är att hela tiden sprida informationen.

En av de som intresserar sig och har nytta av forskningsrönen från ”Jag bor i Oravais” är Anna Pensar, rektor för Folkhälsan Utbildning Ab som erbjuder bland annat språkstudier vid Norrvalla.

– Vi har deltagit i seminarier och fått information från projektet och vi har också berättat om våra erfarenheter av språkundervisning och integrering, säger Pensar.

Goda förutsättningar för integrering

Pensar anser att det är självklart att asylsökande ska integreras på det språk som är majoritets-språk, i det här fallet på svenska. På Norrvalla

Ahmed (till vänster) och Muntadhr är mycket nöjda över att integreras på svenska.

– Att integreringsspråket är svenska är en självklarhet säger Anna Pensar.

Språkläraren Irma Kiviniemi håller en lektion i finska vid Folkhälsan Utbildning Ab i Vörå för asylsökande och invandrare. Huvudsakligen integreras de på svenska, men har några lektioner också i finska. Det är inte bara språket som är viktigt utan också att skapa en bra samhörighet i gruppen, säger Kiviniemi.

Campus finns närmare trehundra svenskspråkiga studerande som dagligen kommer i kontakt med de grupper som läser språk.

– Vi har en mycket dynamisk miljö här på Norrvalla och här kommer alla som lär sig svenska i daglig kontakt med finländare. Många som har fått uppehållstillstånd har kommit tillbaka för att fortsätta med yrkesrelaterade språkstudier. Svenska som integrationsspråk är definitivt inget hinder för att klara sig i Finland, säger hon.

Pöyhönen betonar vikten av socialt välmående i samband med att asylsökande integreras. Fokus bör inte enbart vara på att lära sig språket utan välmående är lika viktigt. Därför har Folkhälsan Utbildning Ab också motion på schemat.

– Fysisk motion är viktigt och vi berättar

hela tiden om hur vi lever i Finland, vad som är okej och inte är det. Det är också viktigt att skapa en stark samhörighet i grupperna för saker som asylbeslut och trauman påverkar dynamiken i gruppen. Det är viktigt att vi lägger märke till varandra, säger Pensar, som nämner projektet ”Integrera på svenska” som pågår parallellt i Vörå och som också har fått finansiering av Svenska kulturfonden.

Tillbaka till Ahmed och Muntadhr. Samma dag som intervjun görs får den senare positivt besked från förvaltningsdomstolen. Han har fått uppehållstillstånd för fyra år. Ahmed får däremot fortsätta vänta.

– Det känns så klart jätteskönt att jag vet att jag får vara i Finland de kommande åren. Det ger en arbetsro, säger Muntadhr.

Språkbarometern 2016

Språkklimatet har försämrats och den svenskspråkiga servicen fungerar ofta dåligt. De goda nyheterna är bristvara i undersökningen Språkbarometern som publicerades hösten 2016.

Om Språkbarometern

- Språkbarometern är ett samarbete mellan justitieministeriet, Kommunförbundet, Svenska kulturfonden och Åbo Akademi.
- Enkäten skickades till 8 900 invånare i alla 33 tvåspråkiga kommuner.
- Svarsprocenten var 42, en tillräcklig och tillförlitlig andel svarande.
- I enkäten utredde man bara den kommunala språkminoritetens åsikt.
- Information kommunvis finns på <http://kommuntorget.fi/sprakbarometern/>
- Språkbarometern har gjorts vart fjärde år sedan 2004.

Kyiligare språkklimat på svenska och finska

TEXT MARTINA LANDÉN-WESTERHOLM
BILD PRIVAT

– Många har sagt att resultaten i Språkbarometern 2016 var väntade, men jag tyckte det var överraskande att skillnaderna mellan språkgrupperna var så pass stora. Det säger Marina Lindell, forskardoktor vid institutet för samhällsforskning vid Åbo Akademi och mamma till undersökningen Språkbarometern 2016.

Språkbarometern granskade den lokala språkminoritetens service på modersmålet i tvåspråkiga kommuner. I kommunerna med svenskspråkig majoritet vände man sig till de finskspråkiga invånarna och i kommunerna med finskspråkig majoritet till de svenskspråkiga invånarna.

– Det var både givande och spännande att göra undersökningen. Jag kände att vi gjorde något som spelar roll i människors liv. Vi ställde konkreta frågor om teman som är viktiga för alla, säger Marina.

Skärpning i svenskspråkiga kommuner

En av frågorna i Språkbarometern 2016 var ”Hur skulle du karakterisera relationerna mellan de finsk- och svenskspråkiga i din kommun?”. På frågan svarade många finskspråkiga ”varierande”. I tvåspråkiga kommuner med svenskspråkig majoritet var andelen finskspråkiga som upplevde relationerna mellan språkgrupperna som goda klart mindre än motsvarande andel svenskspråkiga.

– Jag tror att det här kan vara ett symptom på att den svenskspråkiga majoriteten ibland glömmer bort att värna om de finskspråkiga i kommunen. Det här är pinsamma siffror för oss svenskspråkiga. Vi som hör till en nationell mi-

noritet borde vara särskilt noga med andra minoriteters väl, säger Marina.

Eftersom endast den lokala språkminoriteten inkluderats i undersökningen, är det svårt att ge en helhetsbild av språkklimatet i de undersökta kommunerna. Hur kommunens andra språkgrupp upplever relationerna utreds inte i Språkbarometern.

Marina vill helst undvika att jämföra kommuner med varandra, men medger att Grankulla var kommunen med det bästa resultatet i frågan om språkklimatet. Jakobstad fick nöja sig med jumboplatsen. Här påverkar antagligen kommunernas ekonomi, majoritetsspråk och andel tvåspråkiga invånare resultatet. Dessutom kan till exempel en skolindragning tillfälligt inflamma relationerna mellan språkgrupperna

Tvärtom i social- och hälsovården

Inom social- och hälsovården var språkgruppernas betyg omvända. Hälsovård, läkarvård, tandvård och sociala tjänster fick alla ett högre betyg av de finskspråkiga kommuninvånarna än av de svenskspråkiga.

– En förklaring kan vara att finskspråkiga vågar kräva mera service på sitt modersmål; också då man är en lokal språkminoritet, säger Marina.

Betyget för den språkliga betjäningen varierade mellan kommunerna beroende på minoritetens proportionella storlek. Om den språkliga minoriteten var liten blev det lägre vitsord för den språkliga servicen.

– Det här är ganska naturligt. Då flera invånare behöver tjänster på ett språk förbättras servicen, säger Marina.

A close-up portrait of a woman with long, wavy, dark brown hair. She has light-colored eyes and is looking slightly to the right of the camera with a gentle smile. She is wearing a dark blue or black blazer and a thin gold necklace with a small, rectangular pendant and a teardrop-shaped charm. The background is a plain, light-colored wall.

**Sluta byta till finska!
Om vi svenskspråkiga
är flexibla och alltid
byter språk, erbjuds vi
snart inte service på
vårt modersmål.**

112 på finska

Ännu större var skillnaden mellan de finsk- och svenskspråkigas betyg på statliga tjänster; till exempel nödcentralen, räddningsverket och polisen. De statliga tjänsterna fick helhetsbetyget 9 av finskspråkiga, men bara 7 av svenskspråkiga. Särskilt nödcentralerna fick kritik och här var skillnaden i betyget ännu större; 9,2 av de finskspråkiga och 7 av de svenskspråkiga. Skillnaden hade dessutom ökat sedan 2012.

– Service på svenska saknas nu helt på många orter och det har säkert påverkat det sjunkande betyget. I de öppna svaren berättade många att de börjat tala svenska då de ringt till nödcentralen men sedan uppmanats eller känt sig tvungna att byta till finska.

Lokala trafikbolag fick ungefär lika svaga betyg av de svenskspråkiga.

– Visst kan det finnas en risk för att svaren påverkas av eländesbeskrivningar i media. Å andra sidan uppmanade vi alla som besvarade enkäten att endast utvärdera sådana tjänster som de själva använt, säger Marina.

Unga upplever trakasserier

Om du har upplevt trakasserier på grund av språk, är du sannolikt svenskspråkig. Bland de svenskspråkiga som deltog i Språkbarometern 2016 hade 44 procent upplevt trakasserier, medan motsvarande andel bland de finskspråkiga var 20.

– Det finns andra undersökningar som visar att trakasserier ofta sker på kaféer, i restauranger, i lokaltrafiken eller på sociala medier. Alla platser är sådana som unga rör sig på och det förklarar att många unga oftare upplevt trakasserier.

Marina påpekar att här har både finsk- och svenskspråkiga offentliga personer, som ledande politiker, ett stort ansvar. Alla måste vara tydliga med vad som är acceptabelt beteende. Idag är för många politiker för vaga.

*Marina Lindell bor och trivs i Vasa,
kommunen med det bästa helhetsbetyget för
social- och hälsovård.*

Vad gör du om du inte får service på ditt modersmål? Statistiskt sett byter du antagligen till finska. I Språkbarometern uppgav 82 procent av de svenskspråkiga att de byter språk. Endast hälften av de finskspråkiga byter språk.

– Sluta byta till finska! Om vi svenskspråkiga är flexibla och alltid byter språk, erbjuds vi snart inte service på vårt modersmål. Också de som är flytande på finska borde börja på svenska, säger Marina.

I undersökningen berättade många att de byter språk för att undvika missförstånd, för att de upplever att betjäningen är för långsam på svenska eller av rädsla för att inte få service om de talar svenska. Några ser det dessutom som en chans att öva sin finska.

– Det är stor skillnad mellan att byta till finska i en restaurang och hos en myndighet. I en restaurang kan det ibland vara rimligt att byta till finska, men av myndigheter borde vi alltid kräva betjäning på svenska. I Språkbarometern uppgav ändå många att de råkat ut för tjänstemän som inte klarat av att betjäna på svenska. När ska man egentligen använda sitt modersmål, om vi inte ens får betjäning på svenska av dem som lagen förutsätter att ska klara det?

Marina konstaterar att man i tvåspråkiga kommuner tydligare kunde kräva att kommunalt anställda ska ha kunskaper också i den lokala minoritetens språk. Språkutbildning och lönetillägg för språkkunskaper är bra, men det behövs också en vilja att betjäna på båda språken.

Tänk om i organisationen

Någon tipslista över lyckade lösningar är svår att göra utgående från Språkbarometern. Alla kommuner har sina styrkor och svagheter.

– För kommunerna kom knappast resultaten som en överraskning. Man vet ofta vilka problem som finns och varför. Jag hoppas att tjänstemän och beslutsfattare nu använder rapporten för att kartlägga vad man borde utveckla i kommunen. Ofta blir kommunens resultat bättre redan om man omorganiserar servicen, säger Marina.

Svenskan måste flyta då sekunderna avgör

TEXT OCH BILD ANNIKA RÖNNBLAD

Resultatet i Språkbarometern 2016 i mångt och mycket en fortsättning på tidigare års resultat. Det säger Corinna Tammenmaa, språkrättsråd på Justitieministeriet.

– Att så många upplevt trakasserier på grund av sitt modersmål är intressant. Vi borde ändå få tydligare information om vad man anser vara trakasserier och i hurdana situationer de upplevts, säger Tammenmaa.

Trots att resultatet i Språkbarometern inte är direkt överraskande, är det ändå viktigt.

– Resultatet används i regeringens berättelse till riksdagen om språklagens tillämpning och i olika utlåtanden.

Ska vi alltid kräva service på vårt modersmål eller tycker du man kan byta språk?

– Det finns tillfällen då man definitivt inte ska byta språk, till exempel då man är i kontakt med rättsväsendet. I sådana situationer händer det att man tar fel på sina språkkunskaper, alltså man tror att man har bättre kunskaper än man egentligen har.

Tammenmaa säger också att nödcentralernas betyg var ganska förväntade.

– Det var det här vi befarade då nödcentralerna slogs ihop och flyttade från tvåspråkiga orter till starkt finskspråkiga. Det här är ett synnerligen allvarligt resultat. I verksamhet där tempot inte är livsavgörande finns det möjlighet att uppsöka en anställd som kan till exempel svenska. Vid nödcentraler fungerar det inte, eftersom sekunder kan vara avgörande.

Ett problem är att nödcentralerna inte klarar av att rekrytera tillräckligt många svenskspråkiga till utbildningen.

– Vi har också i allmänhet brist på språkkunnig, främst svensk- och finskspråkig, arbetskraft.

Språkbarometern lämnar ändå bort en stor del av befolkningen, då endast den språkgrupp som är i minoritet i kommunen inkluderas. Tammenmaa säger att det finns ett stort behov av dylika undersökningar om svenskspråkiga i Finland.

– Vi behöver information om till exempel hur språkminoriteten upplever kontakten med myndigheter.

– Svenskspråkiga klagar i allmänhet för lite eller via fel kanaler. Det hjälper inte att muttra eller att klaga på Facebook – ta istället kontakt med justitieombudsmannen eller diskrimineringsombudsmannen, säger Tammenmaa.

**Det hjälper inte
att muttra eller
att klaga på Facebook
– ta istället kontakt
med justitieombuds-
mannen eller
diskriminerings-
ombudsmannen**

Pionjäranda vid lärarutbildningen

TEXT MARTINA LANDÉN-WESTERHOLM

BILD TERJE HEIESTAD & MARTINA LANDÉN-WESTERHOLM

Gunilla Holm och Anna Slotte skapar historia i den nya svenskspråkiga klasslärarutbildningen vid Helsingfors universitet.

– Vid klasslärarutbildningen lever vi med höga förväntningar och långa arbetsdagar. Att skapa ett nytt utbildningsprogram kräver mycket, men vi är glada över att få jobba kreativt med nya modeller, säger Gunilla, professor i pedagogik vid Helsingfors universitet.

År 2015 tyckte Gunilla Holm och Fritjof Sahlström, professor i pedagogik vid Åbo Akademi och tidigare anställd vid Helsingfors universitet, att det var dags att korrigera bristen på klasslärare i huvudstadsregionen. De ville övertyga både allmänheten och ledningen vid Helsingfors universitet och den pedagogiska fakulteten om att det var möjligt att göra något åt klasslärarbristen.

– I universitetsvärlden är man van vid reformer, men det händer sällan att man skapar en ny utbildning från tomt bord, säger Gunilla.

Klasslärarutbildningen och kapitalet

Från början var det klart att externa donationer behövdes. Universitetens ekonomi var under hård press och nästan alla institutioner stod inför stora nedskärningar.

– Vi började diskutera klasslärarutbildningens finansiering med fonder och ledningen vid Helsingfors universitet. Vid universiteten är man van vid extern finansiering för forskning och projekt, men att med externa pengar starta upp ett fortgående utbildningsprogram var en nyhet, säger Gunilla.

För ett nytt utbildningsprogram är starten ekonomiskt knepig. Statens finansiering till universiteten bygger huvudsakligen på antalet examina som de studerande avlägger. Det betyder att åren innan de första studerande tar sin examen är ekonomiskt tunga – eller ibland omöjliga – för institutionerna.

– Nu är vår finansiering tryggad och det är vi tacksamma för. Externa donationer till pedagogik och lärarutbildning, bland annat från Kulturfonden, gjorde det möjligt för oss att starta klasslärarutbildningen. Då de första klasslärarna utexamineras om några år, utgår vi från att statens finansiering i kombination med avkastningen på fondernas bidrag tryggar fortsättningen, säger Gunilla.

Donationerna från sju fonder har investerats och klasslärarutbildningen kommer att fortgå med hjälp av avkastningen.

Bygga när andra river

Samtidigt som hela universitetssektorn drabbades av massiva nedskärningar startade den nya svenskspråkiga klasslärarutbildningen vid Helsingfors universitet. Kolleger sades upp medan klasslärarutbildningen satsade stort. Vid institutionen krävdes många förklaringar.

– Vi som jobbade med klasslärarutbildningen måste vara tydliga då vi förklarade läget för våra kolleger. Vi ville att alla skulle förstå att vår utbildning möjliggjordes av extern finansiering och krävde svenskspråkig personal, säger Anna Slotte, universitetslektor i pedagogik vid Helsingfors universitet.

Anna var en av de fyra lektorer som tillsammans med Gunilla jobbade vid klasslärarutbildningen redan under det första läsåret. Inför läsåret 2017–2018 anställs ytterligare fem lektorer och två professorer.

Flerspråkighet, mångfald och social rättvisa

Vid den svenskspråkiga klasslärarutbildningen vid Helsingfors universitet ordnas all undervis-

ning på svenska. Inledningsvis fanns en idé om att skapa en tvåspråkig utbildning, men modellen skrotades tidigt. Flerspråkighet, mångfald och social rättvisa blev klasslärarutbildningens ledord.

– Satsningen på flerspråkighet betyder till exempel att studenterna får redskap för hur de kan stödja svenskspråkiga elever i finskspråkiga miljöer. Det är viktigt att alla elever har ett starkt undervisningsspråk, alltså svenska i de svenska skolorna. Flerspråkiga elever behöver möjligheter att utveckla sitt eller sina andra språk samtidigt som svenskan betonas, säger Anna som har specialkunskande inom undervisning i flerspråkiga sammanhang.

Om cirka tre år tar den första årskullen på 38 studerande sin examen vid Helsingfors universitet. Kommer de att vara nöjda med de redskap de fått i sin utbildning?

– Det är viktigt att lärarstuderande rör sig utanför det akademiska och vi försöker genom studierna hålla kontakt med det ”riktiga” läraryvet i skolorna. Vi uppmuntrar våra studerande att uppleva samhället och delta i pedagogiska diskussioner också utanför universitetets väggar. Det här stöder ingången till livet i skolan och lärarskapet, säger Anna.

Samarbete med förhinder

– Det var förargligt att samarbetet med klasslärarutbildningen vid Åbo Akademi aldrig kom igång. Vi stod helt enkelt för långt ifrån varandra i för många frågor, säger Gunilla om samarbetet som kom av sig redan före starten.

Meningsskiljaktigheterna gällde bland annat om utbildningen som skapades skulle vara temporär eller fortgående. Åbo Akademi förespråkade en temporär utbildning, men Gunilla Holm och Helsingfors universitet tänkte tvärtom.

– En temporär utbildning är svår att utveckla. Det är svårt att anställa lektorer och professorer för en tillfällig lösning och utmanande att skapa något nytt. All tid och energi som personalen satsar vid starten är inte rimlig för en

tillfällig lösning. Alla behöver en långsiktig målbild, säger Gunilla.

I frågan om en övningsskola nådde Åbo Akademi och Helsingfors universitet inte enighet.

– Meningsskiljaktigheterna var så stora att det inte kändes rimligt att nå enighet inom tidsramen som krävdes om de första studerande skulle inleda sina studier hösten 2017. Vi ville komma vidare, med eller utan samarbetet, säger Gunilla.

Partnerskolor och annat nytänk

Eftersom en övningsskola var utesluten etablerade klasslärarutbildningen i Helsingfors ett system med så kallade partnerskolor.

– Istället för att göra sin praktik vid en övningsskola, har studerandena praktikperioder i våra partnerskolor. Partnerskolorna är fem ”vanliga” skolor i huvudstadsregionen där universitetets klasslärarstuderande får uppleva olika skolmiljöer. Systemet med partnerskolor är nytt hos oss och vi har fått jobba för att få förståelse för det, säger Anna.

Vid partnerskolorna fungerar utvalda lärare som handledare för klasslärarstuderandena under deras praktikperioder. Handledarna utbildas för uppdraget.

– Övriga många var intresserade av att fungera som handledare. Jag tror att det beror på att många lärare är ambitiösa, vill fortbilda sig och få ny inspiration i sitt arbete, säger Anna.

Redo för klassrummet

Att den nya klasslärarutbildningen skulle resultera i ett överutbud på lärare håller varken Gunilla eller Anna med om.

– Arbetsmarknaden ser annorlunda ut idag än för 20–30 år sedan. Människor är mera mobila. Vi kan inte längre utgå från att alla lärare som vi utbildar jobbar i skolan fram till pensionen. Vi kan inte utbilda precis lika många lärare som det finns lediganslagna tjänster. Vi måste

Anna Slotte utbildar klasslärare i Helsingfors.

vara beredda på att lärare också försvinner till andra yrken, säger Gunilla.

Åbo Akademi har tidigare ordnat tillfälliga utlokaliserade klasslärarutbildningar i Helsingfors, men klasslärarbristen syns fortfarande. I februari var omkring 100 svenskspråkiga lärarjobb lediganslagna i huvudstadsregionen.

– Undervisnings- och kulturministeriet skulle aldrig gå med på att finansiera en ”onödig” utbildning. Vi har haft klasslärarbrist i södra Finland i 30 år, något måste göras, säger Gunilla.

Fakta

Kulturfondens donation till klasslärarutbildningen i Helsingfors var en del av fondens stora donationspaket till universitetens medelsinsamling. Sammanlagt fick sex universitet dela på drygt nio miljoner euro. De största enskilda donationerna på fyra och tre miljoner gick till Åbo Akademi och Helsingfors universitet.

Med Hemulen som förebild

TEXT MARTINA LANDÉN-WESTERHOLM
BILD KIA ORAMA

Att placera tavlor är ingen konst för Juha-Heikki Tihinen. Hans jobb är att deponera konstverk, planera konstutställningar och sköta Pro Artibus konstsamling. Men hemma hos Juha-Heikki står målningarna på golvet i väntan på upphängning.

– Samtidskonst är billigt i Finland. Kanske för billigt. Om människor tvingades betala mera för ett konstverk, skulle kanske samtidskonsten uppskattas mera, säger Juha-Heikki Tihinen.

Juha-Heikki jobbar på Pro Artibus, stiftelsen med uppdraget att förvalta och förkovra Kulturfondens konstsamling.

Orka kämpa för att gilla konst

I Pro Artibus konstsamling finns över 1 000 verk, de allra flesta skapade av svenskspråkiga konstnärer i Finland. Ungefär 700 konstverk är deponerade i olika offentliga rum; till exempel

i skolor, bibliotek, sjukhus, universitet och olika organisationers verksamhetsutrymmen. Via deponeringarna gör Pro Artibus samtidskonsten synlig för alla samtidigt som man skapar estetiska rum.

– Ibland kontakter någon oss för att kolla om det är möjligt att deponera ett konstverk i deras utrymmen. Ibland hittar vi själva lämpliga platser för våra konstverk, säger Juha-Heikki och tillägger att förslag på var konstverk kunde deponeras alltid är välkomna.

Då konstverk ur Pro Artibus samling ska deponeras börjar Juha-Heikki med att ta reda på mottagarens önskemål. Ska konsten vara figurativ, ska det vara en målning, grafik eller foto-

konst? Eller kanske ett videoverk? Juha-Heikki väntar ännu på att hitta en lämplig plats för en av Pro Artibus videoinstallationer.

– Många säger att de inte har några önskemål, men det stämmer sällan. Vad du har på väggarna spelar roll. Det är lätt att välja konst som känns van och bekväm, men jag gillar överraskningar och blandningar av olika stilar och konstnärer. Ambivalens, variation och en liten släng av provokation är bra ingredienser.

I bästa fall inspirerar konstverk till både tankar och känslor. Men var gärna beredd på att orka kämpa för att gilla ett konstverk. Konstnären har jobbat länge med verket och hen har en idé med utformningen, men betraktaren behöver kanske tid för att komma underfund med idén.

Det händer att mottagare väljer konstverk som är något helt annat än Juha-Heikki själv skulle deponera i deras utrymmen. Då gäller det att gilla läget, menar Juha-Heikki. I utrymmen där det inte rör sig så mycket människor, är det lättare att omfatta valet. Men om platsen är mera offentlig, är det viktigare att matcha konstverket med arkitekturen och miljön.

– Ibland måste vi ändå låta praktiska hänsyn gå före det optimala konstverket. Verk av döda konstnärer är knepigare att placera på offentliga platser. Vi måste vara aktsamma om deras verk, eftersom de inte kan ersättas.

Hänga högt i skolor och dagisar

I skolor och daghem kan konstverken utsättas för en del slitage, men det är inget hinder för Pro Artibus. I Svenska privatskolan i Uleåborg avtäcktes i april en serie målningar av konstnären Bo Haglund.

– I skolor jobbar vi allt oftare tillsammans med lärare, elever och konstnären. Efter att vi kommit överens om vilka konstverk som deponeras, funderar vi hur vi tillsammans kan jobba vidare kring konsten. Hur kan vi ha ett aktivare grepp och hur kan lärarna använda samtidskonsten i undervisningen?

Kia Orama som ansvar för publikarbete på Pro Artibus utarbetar material som kan använ-

das i undervisningen. Särskilt i skolor är det viktigt för Pro Artibus att vara aktiv så att konsten inte bara blir en väggdekoration.

– Barn är ofta öppnare än vuxna för konstintryck och upplevelser. De har ännu inte bestämt sig för hur konsten borde se ut. Vi måste bara tänka på att konstverken antingen ska vara tåliga eller hänga tillräckligt högt i skolor och daghem, säger Juha-Heikki.

Konsten att hänga konst

När ett konstverk ur Pro Artibus samling ska hängas, rycker Juha-Heikki ut. Han börjar med att diskutera installationen med konstnären.

– Ibland har konstnären utförliga instruktioner för hur konstverken ska presenteras. Det kan behövas långa diskussioner innan konstverken faktiskt hänger på väggen. Ibland finns inte konstnären bland oss längre och då är det curators smak och utbildning som avgör hur konstverken presenteras.

Om en utställning från Elverket, Pro Artibus galleri i Ekenäs, åker vidare ut i världen, åker Juha-Heikki med. Han kollar utrymmen, håller kontakt med konstnären, diskuterar vilka verk som ska presenteras, är med då konstverken hängs, planerar vernissage, publikarbete och information.

Hellre en hemul

Pro Artibus är en nationell samling, men vad ska man tänka på då man köper ny samtidskonst? Borde Juha-Heikki fundera på vad finländare vill hänga på sina väggar år 2017 eller mera övergripande på kulturarvet i Svenskfinland?

– Ibland speglar konsten tydligt sin tids-epok. Vi har konstverk om pacifism, feminism och miljöaktivism. Samlingen består till största delen av verk av finlandssvenska konstnärer, men vi har också en samlingspolicy som påminner oss om vad vi ska tänka på när vi köper nya konstverk. Vi ska till exempel tänka på etik, vi ska följa hela Svenskfinland och vi ska ha en

plan för vad som händer om ett konstverk blir skadat.

Särskilt för unga konstnärer är det meriterande att en offentlig samling som Pro Artibus köpt konstverk av dem, men också för erfarna konstnärer är det viktigt att få någon som vill förvalta deras verk.

– För många konstnärer handlar det om mycket mera än ett ekonomiskt stöd. Det är bland annat en form av respons på deras arbete. För många erfarna konstnärer är det tufft att utställningar och konstverk så sällan recenserar i medierna idag. Tidigare var det här en självklarhet och en direkt respons till konstnärerna. Idag har både uppfattningen om vad som är en nyhet och sättet att ge respons förändrats.

Vilka ramar sätter ekonomin för Pro Artibus samling?

– Ibland kan vi upptäcka ett värdefullt konstverk som kunde vara bra att ha i Pro Artibus samling. Men om konstverket är dyrt, måste vi fundera över om vi vill använda hela budgeten på ett enstaka konstverk.

– Jag tänker som Hemulen i Mumindalen. Att samla är alltid trevligare än att äga, säger Juha-Heikki.

Näsa för konst

Vill du skapa din egen samling med samtidskonst? Börja med att ta reda på vad du själv gillar, är Juha-Heikkis tips. Besök utställningar, läs på och diskutera med konstnärer och gallerister. Ofta berättar de gärna om sin konst.

– Bestäm dig för om du kan vara impulsiv och raskt slå till då du ser något intressant. Eller sparar du och väntar på att ett eftertraktat verk finns på marknaden, tipsar Juha-Heikki

Har du redan köpt ett samtidskonstverk, men är osäker på vad du egentligen äger, berättar Juha-Heikki gärna vad han vet om konstverket och konstnären. För att få reda på det ekonomiska värdet kan man kontakta en auktionskammare.

– Ett samtidskonstverk kan bli värdefullt med tiden, men det är svårt att förutspå. Däremot blir jag sällan överraskad då en konstnär plötsligt blir populär. Sådant kan jag känna på mig.

Pro Artibus

- grundades 1989 på initiativ av Svenska kulturfonden, men grunden för konstsamlingen lades redan 1957
- förvaltar Kulturfondens konstsamling med över 1 000 verk av svenskspråkiga konstnärer i Finland
- förfogar över Galleri Elverket i Ekenäs, Galleri Sinne i Helsingfors och Villa Snäcksund i Ekenäs
- stöder och synliggör svenskspråkiga konstnärer i Finland
- nya verk ska vara relaterade till svenska språket, kulturen eller stiftelsens verksamhet
- några konstnärer har Pro Artibus följt under hela deras karriär; Susanne Gottberg, Viggo Wallensköld och Thomas Nyqvist

Årsberättelse 2016

Fondsamarbete ger mervärde

BILD FABIAN BJÖRK

Svenska kulturfonden arbetar med stor integritet i enlighet med stiftelsens stadgar och syften och med respekt för donatorernas vilja. Utan den generositet som i över hundra år kommit Kulturfonden till del skulle dagens insatser för kultur och utbildning på svenska inte vara möjliga. En viktig del av verksamheten är samarbete med andra stiftelser, föreningar och allmännyttiga organisationer. Fonden samarbetar också i allt större utsträckning med nationella aktörer, som huvudsakligen verkar på finska. Det här ger Svenska kulturfonden en större synlighet och gagnar en levande tvåspråkighet i vårt land.

Tack vare samfälliga insatser i samband med universitetens medelsinsamling har de svenska stiftelserna och föreningarna på ett betydande sätt finansierat starten av den svenska klasslärarutbildningen vid Helsingfors Universitet. Ett samarbete som är långsiktigt och syftar till att alla svenska lärartjänster ska besättas med formellt behöriga pedagoger. Liknande insatser

har lett till att barnträdgårdslärare utbildas både i Jakobstad och i Helsingfors för att säkerställa behörighetsgraden inom hela Svenskfinland.

Ett annat exempel på intensivt fondsarbete finns i Lahtis, där den mångåriga drömmen om en svensk skola från förskola till gymnasium äntligen förverkligas. Svenska intressen inom den tredje sektorn samarbetar med staden kring ett svenskspråkigt skolcentrum där förskolan och årskurserna 1–9 kan inleda sin verksamhet under inkommande år. I dagens verklighet med domämförluster på många områden är det glädjande att följa med projektet i Lahtis. Fondsarbete ger även årliga tillskott till de välfungerande skolorna på språköarna i Tammerfors, Björneborg och Uleåborg.

Inom den akademiska världen har fonden under året samarbetat bland annat med Kone-stiftelsen, Suomen kulttuurirahasto och Jenny och Antti Wihuris stiftelse. Stiftelserna har tillsammans fungerat som finansörer av Post Doc-

poolen, som erbjuder disputerade forskare tilläggsresurser för vetenskapligt arbete i en situation då administrativa uppgifter upptar allt mer av forskarnas tid.

Utan det välfungerande samarbetet med Föreningen Konstsamfundet, Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd, Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne och Svenska folkskolans vänner skulle svenskspråkiga studerande vid yrkeshögsolor och universitet tvingas söka studiebidrag från många olika ställen, med all den möda och osäkerhet det innebär.

Bland många samarbeten för att stödja kulturaktiviteter på svenska vill jag lyfta fram storprojektet Konsttestarna som initierades med anledning av republikens Finlands 100-årsjubileum. Konsttestarna sträcker sig tre år framåt i tiden, ända till år 2020. Projektet erbjuder landets samtliga åttondeklassare möjlighet att uppleva ett regionalt konstenemang och ett evenemang på nationell nivå vid någon av vårt lands viktigaste teatrar, konsertsalar, museer eller Nationaloperan. Sammanlagt 120 000 elever får denna möjlighet. I tider då skolornas resurser för kulturella aktiviteter skärs ner är detta en möjlighet som elever, lärare och föräldraföreningar välkomnar. De mottagande kulturinstitutionerna öppnar gärna sina dörrar för konsttestarna och ser i dem en viktig publik.

Finansieringsmodellen för reoveringen av Wasa Teater är ytterligare ett exempel på hur den privata och den offentliga sektorn kan samarbeta. Kraven på en fungerande infrastruktur är höga för en av de mest centrala aktörerna på det svenska teaterfältet. Finansieringen av det kostnadskrävande projektet är ytterligare ett bevis på kraften i samfälliga insatser.

Svenska kulturfonden har under de två senaste åren arbetat systematiskt för att stödja många av de initiativ och de aktörer som vill erbjuda program på svenska under Finlands jubileumsår. Ett år för vilket ordet tillsammans valts som samlande slogan. Ett välvalt ord som passar bra även för att illustrera de många samarbeten som idag är en självklar del av Kulturfondens verksamhet.

Leif Jakobsson, direktör

Förvaltning och organisation

Stiftelsen för utbildning och kultur på svenska i Finland har som ändamål att främja och stödja utbildning, kultur, konst, vetenskap och forskning samt samhällsservice på svenska i Finland.

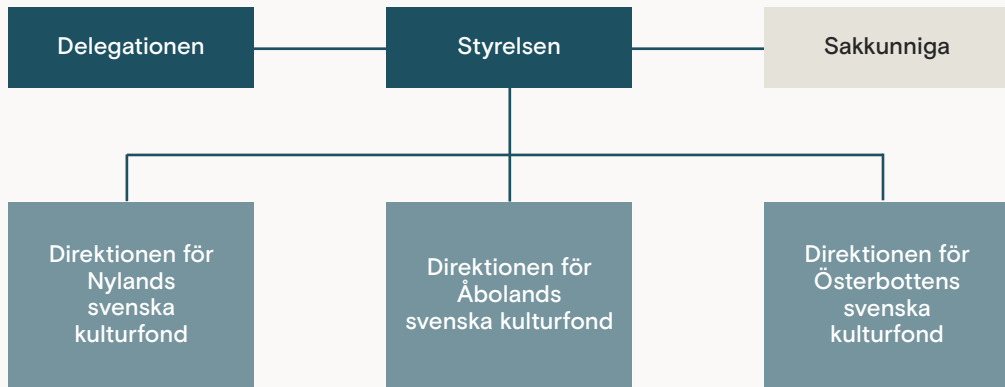
Stiftelsen förverkligar sitt ändamål bland annat genom att besluta om utdelningen av avkastningen från Svenska kulturfonden som ägs och förvaltas av Svenska litteratursällskapet i Finland rf (SLS). Stiftelsen fullgör sin uppgift gällande Svenska kulturfondens avkastning genom att stödja sammanslutningar, institutioner och enskilda personer inom kulturområdet, konstnärlig, litterär och vetenskaplig verksamhet, svensk undervisning och bildning samt andra allmänna ändamål som befrämjar ett svenskt kulturintresse i Finland.

Förvaltningen av fondens medel handhas av SLS:s finansråd, ett expertorgan som också styr placeringspolitiken. De huvudsakliga placeringarna består av börsaktier, men också fastighetsmassan är betydande. Finansrådet fattar beslut om den årliga avkastning som ställs till stiftelsens disposition för utdelning och för täckande av administrationskostnader. Stiftelsens ledande organ får årligen information om förvaltningen av fondens tillgångar.

Stiftelsen använder i verksamheten namnet Svenska kulturfonden.

Fondens förtroendeorgan

Fondens kansli

Fondens förtroendeorgan

Fondens förtroendevalda förutsätts vara väl förtrogna med samhälls-, utbildnings- och kulturlivet, organisationsväsendet och regionerna i olika delar av Svenskfinland. Målsättningen är att olika områden inom det svenska utbildnings- och kulturlivet och olika delar av Finland blir företrädade. En jämn köns- och åldersfördelning eftersträvas också.

Styrelsen

Styrelsen tillsätts av Svenska folkpartiets partistyrelse. Styrelsen består av en ordförande och åtta medlemmar samt tre ersättare. Styrelsens ordförande väljs för en period på tre år och kan återväljas en gång. Medlemmarna väljs för en period på två år och kan återväljas två gånger.

Styrelsen gör upp förslag till verksamhetsplan och budget, bereder och fastställer utdelningen för den ordinarie utdelningsomgången och övervakar kansliets verksamhet. Styrelsen fattar beslut om projekt som är beredda av fondens projektberedning och om bidragsansökningar som inlämnas utanför den ordinarie ansökningstiden.

Delegationen

Delegationen tillsätts av Svenska folkpartiets partistyrelse. Delegationen består av en ordförande och fjorton medlemmar. Delegationens ordförande väljs för en period på tre år och kan återväljas en gång. Medlemmarna väljs för en period på två år och kan återväljas två gånger.

Delegationen ger rekommendationer om riktlinjerna för Svenska kulturfondens verksamhet, behandlar den årliga verksamhetsplanen och rambudgeten, gör upp förslag till utdelning enligt de riktlinjer som har uppgjorts av styrelsen och fattar beslut om fondens utdelning av pris.

De regionala fonderna

Utdelningsprocessen för de medel som årligen utdelas ur Svenska kulturfondens avkastning delegeras delvis till tre regionala fonder, Nylands svenska kulturfond, Österbottens svenska kulturfond och Åbolands svenska kulturfond. De regionala fonderna leds av direktioner som tillsätts av Svenska folkpartiets partistyrelse på förslag av stiftelsens styrelse. Direktionernas ordförande väljs för en period på tre år och kan återväljas en gång. Medlemmarna väljs för en period på två år och kan återväljas två gånger. Direktionernas medlemmar förutsätts vara väl förtrogna med det finlandssvenska samhälls- och kulturlivet inom sin region.

De regionala direktionerna gör upp förslag till utdelning enligt de riktlinjer som har uppgjorts av styrelsen. De regionala ombudsmännen föredrar ärenden för respektive direktion.

Sakkunnigarbetet

Utomstående sakkunniga har en viktig uppgift vid bedömningen av ansökningar. De sakkunniga, som är experter inom olika områden, behandlar ansökningarna inom samtliga verksamhetssektorer i den centrala fonden. Vid behov kan också de regionala fonderna konsultera de sakkunniga. Sakkunniggrupperna kompletteras med styrelse- och delegationsmedlemmar. Drygt 40 utomstående sakkunniga anlitas under året. Namnen på de utomstående sakkunniga offentliggörs inte. De sakkunniga utses årligen av stiftelsens styrelse.

Kansliet

Kansliet disponerar över en kontorslägenhet i femte våningen i fastigheten Gryningen på Simonsgatan 8 i Helsingfors. Nylands regionombudsman arbetar vid Genvägen 4 i Ekenäs, Åbolands regionombudsman vid Strandvägen 24 i Pargas och Österbottens regionombudsman vid Rådhusgatan 23 i Vaså.

Revisorer

Som revisorer för Stiftelsen för utbildning och kultur på svenska i Finland fungerade Ernst & Young Ab med CGR Bengt Nyholm som ansvarig revisor.

Internationellt fondsamarbete

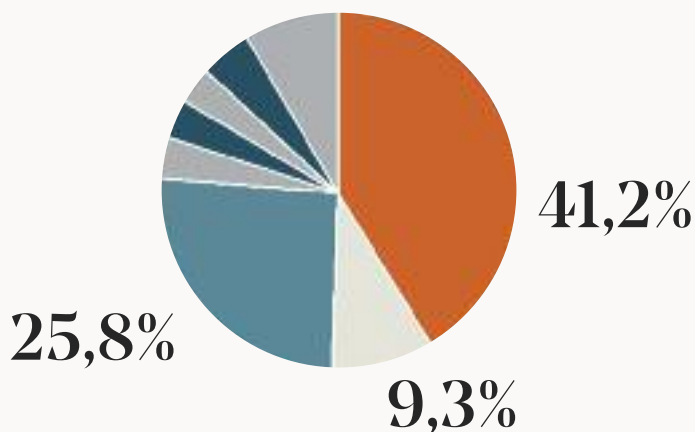
Svenska kulturfonden är medlem i intresse- och samlingsorganisationen European Foundation Centre (EFC). Kulturfondens direktör, utbildningsombudsman och styrelsens och delegationens ordförande deltog i maj i EFC:s årsmöte och kongress i Amsterdam.

Nya fonder och donationer

Under året inrättades två specialfonder: Monica Schildts fond med syftet att ”främja konst, bildning och vetenskap, framförallt ett kulturellt utbyte mellan Finland och Frankrike. Fonden ska med sin verksamhet inspirera till en mångkulturell och bättre värld, med respekt för olika språk och med respekt för människans personliga identitet och integritet”. Steinerfonden inrättades med syftet att utbetala avkastningen till Understödsföreningen för Rudolf Steinerskolan i Helsingfors rf.

Disponibla medel

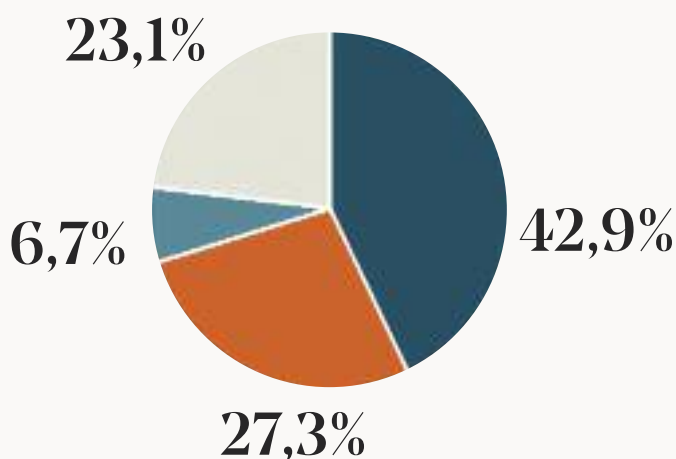

Svenska litteratursällskapet finansråd ställde totalt 35 miljoner euro till Svenska kulturfondens disposition för år 2016. Sammanlagt hade Kulturfonden 38,9 miljoner euro disponibelt för ordinarie verksamhet. I detta belopp ingår bidrag till gemensamma utdelningssatsningar från Stiftelsen för Åbo Akademi, Föreningen Konstsamfundet, Lisi Wahls stiftelse, Stiftelsen Brita Maria Renlunds Minne och Svenska folkskolans vänner; totalt 0,7 miljoner euro. Anslag som återstod från tidigare år uppgick till 3,2 miljoner euro. Stiftelsen för kultur- och utbildningsinvesteringar har rätt att för sin verksamhet årligen lyfta 5 procent (år 2016 totalt 1,7 miljoner euro) av den avkastning som SLS ställer till Svenska kulturfondens disposition för utdelning.

För fondens administration och egna kulturprojekt, till exempel Bokkatalogen, organisationskonferensen samt utredningar och publikationer, användes 3,1 miljoner euro (8,4 procent). Av 2016 års disponibla medel återstår 1,6 miljoner euro att delas ut år 2017.

● Central utdelning	15 397	41,2 %
● Regional utdelning	3 468	9,3 %
Nylands svenska kulturfond	1 388	
Österbottens svenska kulturfond	1 389	
Åbolands svenska kulturfond	691	
● Styrelsens dispositionsmedel (inkl. specialprogram)	9 634	25,8 %
Bidragsformer med fri ansökningstid	1 394	3,7 %
Gemensamma satsningar med andra fonder	1 315	3,5 %
Fonden för intressebevakning av det svenska i Finland	1 238	3,3 %
Lise och Thelma Standertskjöld's fond	0	0,0 %
Stiftelsen för kultur- och utbildningsinvesteringar	1 750	4,7 %
Administration och kulturfondens egna projekt	3 150	8,4 %
Utdelade medel totalt 2016	37 346	100,0 %
Överförs till 2017 års utdelning	1 594	
Disponibla medel totalt 2016	38 940	

Utdelningen

Svenska kulturfonden arbetar för att stärka det svenska språket i Finland genom att understöda utbildning, konst och kultur. I grafen framgår vilka sektorer fonden understött under år 2016. I gruppen Allmän finlandssvensk verksamhet ingår bland annat förbunds-, förenings- och annan organisationsverksamhet. Av det beviljade beloppet har 43 procent tillfallit konst och kultur, 34 procent utbildning och forskning och 23 procent gruppen Allmän finlandssvensk verksamhet.

- **Konst och kultur**
- **Utbildning**
- **Vetenskap**
- **Allmän finlandssvensk verksamhet**

Beviljade bidrag enligt verksamhets- område

Konst och kultur

Visuell konst	3 674 913	euro
Litterär verksamhet	1 239 100	euro
Teater	2 778 150	euro
Dans	224 650	euro
Musik	2 570 310	euro
Kulturverksamhet	3 394 328	euro
Konst och kultur totalt	13 881 451	euro

Utbildning

Barnomsorg, grundskola, andra stadiet	3 361 693	euro
Högre utbildning, vuxenutbildning	4 294 799	euro
Läromedelsproduktion	403 250	euro
Studiestipendier	763 800	euro
Totalt	8 823 542	euro

Vetenskap

Samhällsvetenskap	218 800	euro
Humanistisk vetenskap	532 100	euro
Pedagogik	425 500	euro
Naturvetenskap	970 903	euro
Övrig vetenskap	10 000	euro
Totalt	2 157 303	euro

Allmän finlandssvensk verksamhet

Organisationer	5 095 836	euro
Social verksamhet	21 500	euro
Övrigt	2 365 197	euro
Övrigt totalt	7 482 533	euro
Utdelning totalt	32 344 829	euro

Allmänt om utdelningen

Det ansökta beloppet för 2016 uppgick till 90,1 miljoner euro (-4 %).

Här ingår också de regionala fonderna och Svenska studiefonden. Antalet ansökningar under året var 7 487 (-1,0 %). Alla beviljade bidrag publiceras på webbplatsen beviljade.kulturfonden.fi.

Ordinarie utdelning

I den ordinarie ansökningsomgången i november 2016 inlämnades cirka 3 700 ansökningar. Under året har totalt cirka 40 000 inloggningar gjorts och 3 900 nya sökande registrerat sig i ansökningssystemet.

Styrelsens strategiska medel

Styrelsen delade ut totalt 9,6 miljoner euro som bidrag för strategiska satsningar. Dessa är i huvudsak projekt som bordlagts i den ordinarie behandlingen för ytterligare bearbetning eller andra stora strategiska projekt. Också understöd för egenfinansieringsandelar inom olika EU- och andra programprojekt kan beviljas av styrelsen under året. Den största satsningen var

stödet till högskolornas och universitetens medlemsanskaffning. Totalt 8,5 miljoner euro har reserverats för åren 2015–2017, av vilket 2,7 miljoner euro togs från utdelningen 2016. De strategiska specialprogrammen för teaterkonsten och gymnasiet och programmet Ung på svenska beviljades 3,0 miljoner euro. En komplett förteckning över bidrag beviljade för strategiska program finns på fondens hemsida.

För filmproduktion beviljades 0,6 miljoner euro och för projekt i samband med Finlands 100-års jubileum beviljades 0,7 miljoner euro. Av de resterande strategiska medlen, 2,6 miljoner euro, fördelades 39 procent till konst och kultur, 23 procent till utbildning och forskning och 38 procent till allmän finlandssvensk verksamhet.

De regionala fonderna

De regionala fondernas disponibla medel var sammanlagt 3,5 miljoner euro, som kunde delas ut till lokala och regionala aktörer inom Svenska kulturfondens verksamhetsområde.

Nylands svenska kulturfond behandlade under året 852 ansökningar av vilka 56 procent beviljades, Åbolands svenska kulturfond behandlade 371 ansökningar av vilka 65 procent beviljades och Österbottens svenska kulturfond behandlade 766 ansökningar av vilka 55 procent beviljades.

I Österbotten verkar direktionen för Österbottens svenska kulturfond (ÖSK) parallellt med styrelsen för Svenska Österbottens kulturfond (SÖK). SÖK:s styrelse fattar beslut om utdelning av understöd ur de enskilda fonder som ingår i Svenska Österbottens kulturfond. År 2016 var utdelningen 280 000 euro. Den största enskilda fonden inom SÖK är Henry och Martta Bertells minnesfond, som understöder teknikstuderande i Vasa vid Yrkeshögskolan Novias och Yrkesakademien i Österbotten.

Bidragsformer med fri ansökningstid

Svenska kulturfonden har ett antal bidragsformer som kan sökas fritt under året, till exempel resestipendier för fortbildande resor och bidrag för kultur i skolor och dagis.

Fastighetssatsningar

Stiftelsen för kultur- och utbildningsinvesteringar

Av Svenska kulturfondens årliga utdelningsmedel avsätts 5 procent för ändamålet. Stiftelsens administration handhades av en verkställande direktör. Kulturfondens styrelseordförande Stefan Wallin verkade som styrelseordförande för stiftelsen. Styrelsen utses av SFP:s partistyreelse. Aktuella projekt under verksamhetsåret har varit bland annat renovering av Hemslöjdsgården i Kristinestad och projektet kvarteret Victoria.

Hyreslägenheter inom ramen för Lise och Thelma Standertskjöld's specialfond

Fondens medel används till pensionärsbostäder för "svenskspråkiga skådespelare och konstnärer i Finland, vilka är i behov av rekreation, vård eller pensionärsbostäder". Fonden äger totalt 32 lägenheter i Folkhälsans seniorhus i Helsingfors och Esbo. Lägenheterna hyrs enligt bestämmelserna ut till skådespelare och konstnärer. Fonden äger dessutom tre hyreslägenheter i Segerstråles gård i Borgå och två hyreslägenheter i Helsingfors.

Standertskjöld'ska fonden finansierar också fjorton konstnärsbostäder, ett konstgalleri och sex artistlägenheter i kvarteret Victoria. Konstnärsbostäderna (Elfvik-ateljéerna) blir inflyttningsklara och hyrs ut som stipendiatbostäder under våren 2017.

Konst och kultur

Konst- och kultursektorn står för 43 procent av utdelningen, cirka 13,9 miljoner euro. Bidrag beviljades i form av arbetsstipendier, verksamhets- och projektbidrag. Med anledning av jubileumsåret Finland 100 år 2017 utlystes en skild ansökningsomgång i november 2015.

Alla projekt som beviljades bidrag har godkänts av det nationella jubileumssekretariatet vid statsrådet kansli. 34 ansökningar beviljades totalt drygt 660 000 euro. En särskild bidragsform, Kultur tillsammans, erbjuder konst och kultur till personer med flyktingbakgrund. Under året beviljades 84 bidrag om sammanlagt drygt 51 000 euro.

Arbetsstipendier

Ett betydande stöd till kulturfältet kanaliseras via arbetsstipendier. År 2016 beviljades drygt 1,8 miljoner euro så att 60 personer fick ettårigt arbetsstipendium och åtta personer tvåårigt stipendium.

Lärlingsstipendier

Personer som nyligen utexaminerats inom ett konstämne kan ansöka om lärlingsstipendium för att under ett antal månader arbeta tillsammans med en etablerad aktör inom samma

konstområde. Elva personer beviljades lärlingsstipendium till ett belopp om 117 500 euro.

Litteratur

Den finlandssvenska Bokkatalogen utkom för 31 gången och hade en upplaga på 130 000 exemplar. Bokmässan i Helsingfors och i Göteborg stöds årligen liksom även andra litteraturevenemang så som Mariehamns litteraturdagar och Bokkalaset. Den sjätte Hans Ruin-essätävlingen lockade ett rekordstort antal deltagare med 246 tävlingsbidrag. Tre

personer fick penningpris och fyra personer hedersomnämmande. Vinnare var Petter Lindblad Ehnborg från Stockholm. De sju bästa essäerna publicerades i publikationen Mellan tillhörighet och exil som utkom till Bokmässan i Helsingfors. Litterära projekt understöddes med 1 miljon euro.

Musik

Större bidrag inom musikfältet gick till den 24 finlandssvenska sång- och musikfesten och DUNK (De Ungas Musikförbund i Svenskfinland). Sång och musikfesten arrangerades i Karleby 10–12 juni med Finlands Svenska Sång- och Musikförbund som huvudarrangör. DUNK ordnade musikkongressen och festivalen Musik & Talang, som regelbundet samlar aktörer inom rytm-musiken. Musikområdet fick sammanlagt 2,5 miljoner euro.

Scenkonst

Inom specialprogrammet för teaterkonst (2014–2016) pågick nio projekt under året. Två projekt avslutades under året och sju projekt fortsätter sin verksamhet ännu 2017. Satsningen har sammanlagt varit 2,9 miljoner euro fördelat på tio projekt. I anslutning till programmet ordnades under året två workshops. De strategiska teaterprojekten presenterades på Bokmässan i Kulturfondens monter och deltog med egna scenprogram. Därtill beviljades 2 miljoner euro för övriga projekt inom teater och dans.

Visuell konst och Pro Artibus

Ett betydande bidrag inom den visuella konsten går årligen till Åbolands hantverk för projektet Konstrundan, där konstnärer i hela Svenskfinland öppnar sina verkstäder och ateljéer för allmänheten. Övriga projekt inom den visuella konsten (förutom film) beviljades 1,8 miljoner euro.

Stiftelsen Pro Artibus har som uppgift att på olika sätt befrämja den visuella konsten i alla delar av Svenskfinland. Stiftelsen förvaltar och

förkovrar Kulturfondens omfattande konstsamling, som idag består av cirka 1 000 verk, som finns utplacerade i skolor och andra allmänna utrymmen i Svenskfinland. Pro Artibus beviljades ett verksamhetsbidrag på 700 000 euro och Kulturfonden bidrog också till hyreskostnaderna för Ateljékasernen i Vasa och Villa Snäckesund i Ekenäs.

Film

Kulturfonden har under många år gett betydande bidrag till filmproduktion. År 2016 beviljades totalt 0,9 miljoner euro för spelfilmer, dokumentärer, animationer och tv-produktioner.

Residensvistelser för konstnärer och kulturarbetare

Ett residensstipendium vid konstnärskolonin Hôtel Cheillon i Grez-sur-Loing i Frankrike beviljades. Fyra stipendier à tre månader beviljades för vistelse i Finlandshuset i St Petersburg. Fonden har under verksamhetsåret bekostat utlandspraktik för tolv praktikanter vid Finlands kulturinstitut i Berlin, Köpenhamn, London, Madrid, Oslo, Paris, Stockholm, Tallinn och Tokyo samt vid Scandinavia House i New York, Kommunförbundets kontor i Bryssel och Skandinaviska föreningens konstnärshus i Rom. Bidragsformer med fri ansökningstid

Inom Kultur i vården beviljades 78 bidrag och inom Kultur på bibban 32 stipendier. För föreningshusrenovering beviljades tretton bidrag. Totalt 140 resestipendier beviljades för konstnärers och kulturarbetares kompetenshöjande resor.

Kulturarv och övrig kulturverksamhet

Under året beviljades 2,7 miljoner euro till museer, festivaler och annan kultur- och hembygdsverksamhet. Fonden stöder årligen informationscentralerna Luckan och kultur- och allaktivitetshus. Kulturkarnevalen för skolor har understötts sedan starten år 2002.

Utbildning

Stödet till utbildning och forskning utgjorde 35 procent av fondens utdelning, cirka 11,3 miljoner euro.

Understöd beviljades i form av stipendier och projektbidrag. Läromedel, fortbildning och högskolestudier prioriterades. Kulturfondens strategiska program för gymnasieutbildningen fortsatte under verksamhetsåret. Två nya strategiska projekt beviljades finansiering. Sammanlagt har elva strategiska och fem förberedande projekt finansierats till ett belopp om cirka 3,3 miljoner. Projektet ViRum, med målsättningen att erbjuda ett virtuellt kursutbud till gymnasisterna, avslutades med ett välbesökt seminarium i december 2016.

Kulturfonden beställde under året flera utredningar. Doktorand Isak Vento vid Helsingfors universitet utreder vilka högskolor och universitet svenskspråkiga studenter har sökt sig till efter avslutad studentexamen 2005-

2014. En gymnasiespecifik kartläggning över studenternas placering i Finlands högskolor ingår. PeM Carola Bryggman ger en lägesanalys av yrkesutbildningen på andra stadiet. Professor Staffan Selander sammanställer en utredning med fokus på digitala lärresurser. Utredningarna publiceras och presenteras vid seminarier under våren 2017. Kriterierna för bidragsformen Kultur i skolan behöver eventuellt omformuleras. Kulturfonden bad därför PM Lotta Metsärinne utreda utfallet av bidragen. Utredningen kommer att ligga till grund för granskningen av kriterierna för Kultur i skolan.

Dr. Satya Brinks utvecklingsprojekt Feedback och Feedforward om elevernas framsteg från årskurs fem till studentexamen presenterades vid ett seminarium i september 2016. Ett

motsvarande projekt inom yrkesutbildningen startade.

Kulturfonden arrangerade en studieresa om kreativa lärmiljöer i Amsterdam i oktober 2016. Målgruppen var lärare, rektorer, bildningsdirektörer och arkitekter. Drygt 30 personer från hela Svenskfinland deltog i resan.

För universitetens medelsinsamling 2015–2017 har tidigare reserverats 8,5 miljoner euro. Åbo Akademi beviljades fyra miljoner euro, Helsingfors universitet tre miljoner euro, Svenska handelshögskolan en miljon euro och Aalto-universitetet en halv miljon euro. Under 2016 beviljades Konstuniversitetet 500 000 euro och Uleåborgs universitet 250 000 euro.

Bidrag för fältpraktik och pedagogiska studier

Lärarstuderande vid fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier vid Åbo akademi i Vasa beviljas stipendier för obligatorisk fältpraktik i södra Finland. Ämneslärarstuderande som genomför sina pedagogiska studier för lärare vid fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier vid Åbo akademi i Vasa beviljas likaså stipendium. Också yrkeslärare på andra stadiet beviljas bidrag för pedagogiska studier i Vasa. Sammanlagt beviljades år 2016 tio stipendier för fältpraktik och 50 stipendier för pedagogiska studier i Vasa till ett belopp om 93 500 euro.

Resestipendier

För enskilda lärares eller arbetsgruppers kompetenshöjande resor beviljades 224 resestipendier till ett belopp om 125 300 euro.

Skandinaviska skolan i Bryssel (SSB) och United World College (UWC)

Under året finansierade fonden tre ettåriga elevplatser enligt finländsk gymnasieläroplan vid SSB och två studerandes gymnasiestudier vid UWC-skolan i Norge.

Bidrag för kulturaktiviteter i skolor, daghem och eftermiddagsklubbar

År 2016 beviljades totalt cirka 417 000 euro

för kulturaktiviteter. 179 bidrag inom Kultur i skolan, 180 inom Kultur på dagis och 78 inom Kultur på eftis. Dessutom beviljades 104 bidrag i form av Kulturbonus för skolor och daghem som aktivt har utnyttjat möjligheten till ovan nämnda kulturbidrag.

Bidrag för läromedelsproduktion

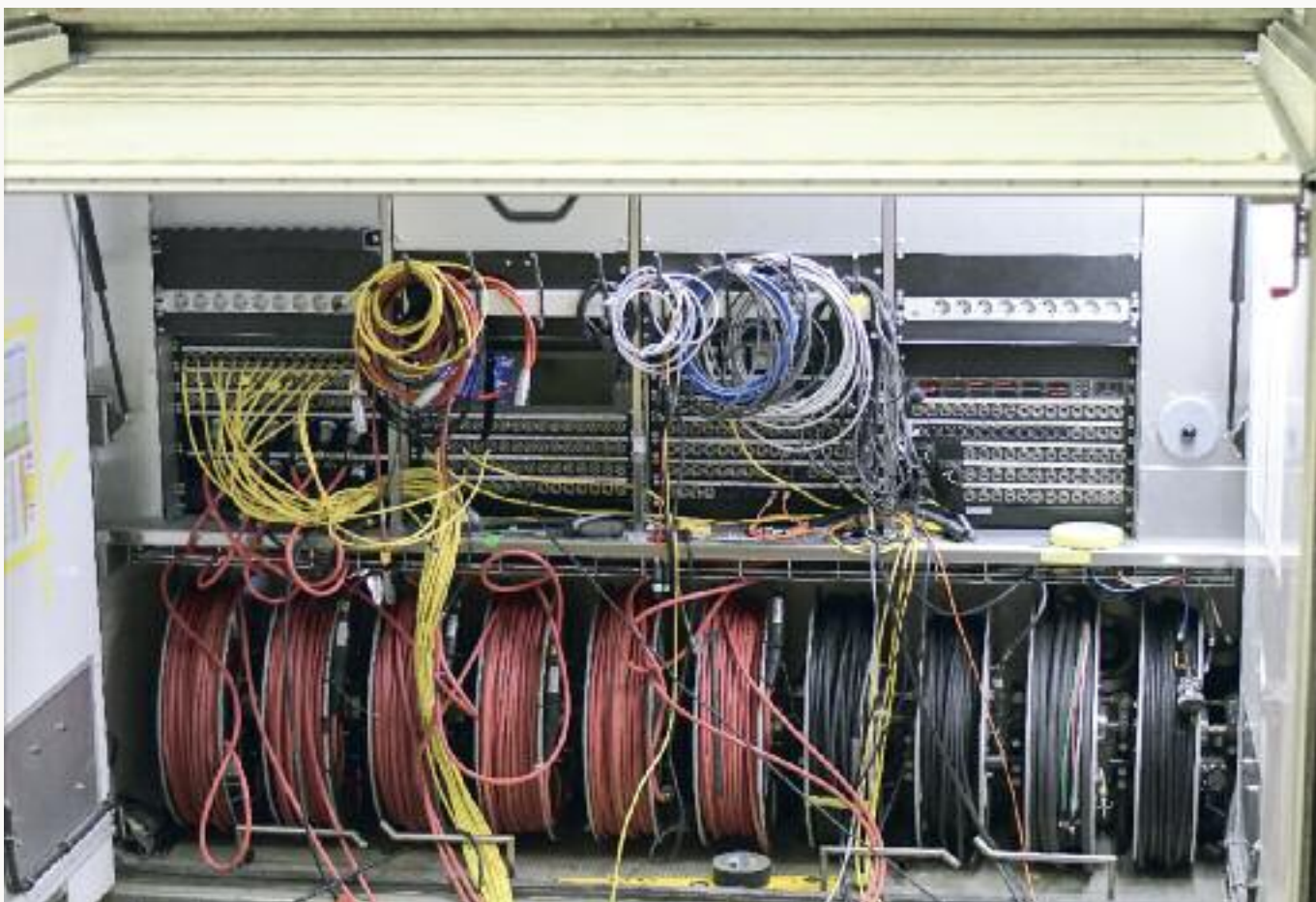
Produktionen av läroplansbaserade läromedel för grundskolan, gymnasiet, den grundläggande yrkesutbildningen och yrkeshögskolorna stöds genom författarstipendier. Sammanlagt beviljades 119 författarstipendier till ett belopp om 400 000 euro. Bidragen beviljas i samarbete med Svenska folkskolans vänner, Föreningen Konstsamfundet, Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd och Utbildningsstyrelsen.

Svenska studiefonden

Svenska studiefonden upprätthålls av Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne, Svenska kulturfonden, Svenska folkskolans vänner, Föreningen Konstsamfundet och Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd. Svenska studiefonden stöder heltidsstuderande vid högskola eller universitet som har svenska som modersmål eller studiespråk. Studiefonden prioriterar utbytesstudier och utlandspraktik, men understöd beviljas också för studierelaterade kostnader för heltidsstudier i Finland eller i utlandet. Ytterligare beviljar Svenska studiefonden bidrag direkt till gymnasier, folkhögskolor och yrkesläroanstalter för utdelning av elevstipendier. Studiefonden beviljade år 2016 sammanlagt 821 bidrag till ett belopp om 754 900 euro. Studiefondens administration sköts av Kulturfonden.

Journaliststipendier

Samarbetet med Föreningen Konstsamfundet kring stipendier för journalister och journaliststuderande fortsatte under verksamhetsåret. Totalt beviljades 142 000 euro för journaliststuderandes obligatoriska praktikperiod samt fostuderandes praktik på tidningsredaktioner

under sommaren, för journalisters fortbildning, studieresor och ”språkbad” vid rikssvenska tidningsredaktioner och vice versa.

Samarbete med Stiftelsen för Åbo Akademi

Stiftelsen för Åbo Akademi ställer årligen avkastningen ur Maj Granlunds och Kate Björks fond samt två praktikantstipendier för journaliststuderande och ett praktikantstipendium för fotostuderande till Svenska kulturfondens förfogande. Under år 2016 utdelades 15 000 euro till tre mottagare.

Forskning

Kulturfonden beviljade 61 doktorandstipendier till ett belopp om 724 800 euro. Tio doktorander beviljades maximibeloppet à 24 000 euro.

Under år 2016 gavs 2 postdoc-stipendium inom stiftelsernas postdoc-pool. Samarbetet fortsätter under åren 2016–2017. Kulturfonden beslöt att medverka i PoDoCo (Post Docs in Companies) med fyra stipendier à 28 000 euro ur specialfonder.

Allmän finlandssvensk verksamhet

Ett stort antal finlandssvenska organisationer får verksamhetsbidrag av Kulturfonden varje år.

Av dessa fördelade sju förbund totalt 492 000 euro på basis av ansökningar som medlemsföreningarna riktar direkt till dem. De sju förbunden var:

- Finlands Svenska Idrott,
- Finlands svenska Marthaförbund,
- Finlands Svenska Scouter,
- Föreningen Pohjola-Norden,
- Finlands Svenska 4H,
- Svenska pensionärsförbundet och
- SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder.

Tack vare ett bidrag om totalt 180 000 euro kunde tretton förbund också i år erbjuda sina medlemsföreningar gratis webbtjänster hos Webbhuset Ab.

Stora bidragsmottagare var också SFP (1 038 000 euro avkastning ur specialfonden Fonden för intressebevakning av det svenska i Finland), Svenska Bildningsförbundet (887 000 euro), Svenska Finlands folkting (360 000 euro), Tankesmedjan Magma (455 000), Stiftelsen för det tvåspråkiga Finland (150 000 euro), Föreningen Luckan i huvudstadsregionen (288 000 euro) och Finlands Svenska Ungdomsförbund (283 000 euro).

Utdelningsfester och pris 2016

Svenska kulturfondens huvudfest hölls 11.5 på Logomo i Åbo.
Författaren Märta Tikkanen mottog fondens stora pris.
De regionala fonderna firade sina utdelningsfester 12.4 i Pargas,
13.4 i Grankulla och 14.4 i Närpes.

Pristagare 2016

Stora priset (20 000 euro) författaren
Märta Tikkanen
Pris (10 000 euro) pedagogen Harriet
Lindroth
Pris (10 000 euro) A capella-gruppen FORK
Pris (10 000 euro) föreningen AD Astra
Stella Parland-priset (5 000 euro)
scenkonstnär Annika Tudeer

De regionala fondernas pristagare 2016

Nylands svenska kulturfond (10 000 euro)
journalisten Maria Schulgin
Österbottens svenska kulturfond
(10 000 euro) bildkonstnären och lektorn
Albert Braun
Åbolands svenska kulturfond (10 000 euro)
konstnären Jan-Erik Andersson
Torvaldska priset (3 000 euro) Utgivar-
föreningen Granskaren
Frans Henrikson-priset (10 000 euro)
Börje Sidbäck för omfattande bokutgivning
och hembygdsarbete
Rose-Maj och Levi Ulvens pris (10 000 euro)

FOTO GREGER GRÖNROOS

Övriga utmärkelser och pris

Fredrika Runeberg-stipendiet

Årets Fredrika Runeberg-stipendium om 10 000 euro gick till bildkonstnären Heidi Lunabba. Utdelningsfesten hölls traditionsenligt 2.9 i makarna Runebergs hem i Borgå. Stipendiet delas ut av en kommitté med medlemmar från Marthaförbundet, Svenska folkskolans vänner, Svenska kulturfonden och Svenska Kvinnoförbundet

Regionala Svenska dagen-pris

Svenska kulturfondens Svenska dagen-pris à 5 000 euro ges till personer, föreningar eller projekt, som har stor betydelse för kulturen, utbildningen eller för det svenska i samhället. Svenska dagen-pris delades ut 6.11 till följande personer och organisationer: kulturredaktör Camilla Lindberg (Ekenäs), scenkonstnär Lina Teir (Kristinestad) och Pub Bastun (Mariehamn).

Seminarier och egen kulturproduktion

Educa-mässan

Mässcentrum, Helsingfors, 29–30.1

Kulturfonden deltog för fjärde gången i mässan och första gången med en egen monter. Fyra kulturarbetare presenterade sitt arbete i montern och gav exempel på hur skolor och daghem kan använda stödformerna Kultur i skolan och Kultur på dagis. Mässan har ett svenskt kvarter med svenskspråkiga utställare och ett program på svenska. Kvarteret och programmet koordineras av Finlands svenska lärarförbund med bidrag av Kulturfonden och Svenska folkskolans vänner.

Regionala utdelningsfester

Åbolands svenska kulturfonds utdelningsfest ordnades 12.4 i PIUG Kultursalen i Pargas

Nylands svenska kulturfonds utdelningsfest ordnades 13.4 i Nya Paviljongen i Grankulla
Österbottens svenska kulturfonds utdelningsfest ordnades 14.4 i Frans Henrikssonssalen i Närpes

Vid festerna framfördes föreställningen Och fåglarna, fåglarna med Lina Ekblad och Wilhelm Grotenfelt samt tretton musiker. Regionala priser delades också ut.

Huvudfesten

Logomo, Åbo, 11.5

På utdelningsfesten framförde sju kvinnor med olika bakgrund föreställningen ”Du som älskar”, ett urval texter ur Märta Tikkanens diktroman Århundradets kärlekssaga. Musikprogrammet bestod av ett uppförande av Hel-

sinki Soundpainting Ensemble och av unga talanger som uppförde egna verk, som de skapat i låtskrivningsverkstäderna RIMLAB. Kulturfondens priser delades ut.

Dialogcafé

13.6 i Borgå

I samarbete med Konestiftelsen arrangerades 13.6 ett Dialogcafé i Borgå om flerspråkighet.

Interna strategidagar

Hotell Torn, Tammerfors, 22–23.8

Kulturfondens strategidagar för personal och förtroendevalda ordnades i Tammerfors. Deltagarna deltog i grupparbeten kring fondens beslutsprocess och strategiska satsningar. Dessutom innehöll programmet ett par presentationer samt möjlighet att bese konstsamlingen i Tammerfors rådhus eller Mumindalen i Tammerfors konstmuseum.

Feedback och Feedforward

Seminarium 1.9, Europa-salen, Helsingfors

Dr. Satya Brinks utvecklingsprojekt Feedback och Feedforward om elevernas framsteg från årskurs fem till studentexamen. Seminariet utgjorde startskottet för ett motsvarande utvecklingsprojekt inom yrkesutbildningen.

Organisationskonferensen

Tammerforshuset, Tammerfors, 22–23.9

Konferensen riktade sig till ledande tjänstemän och ordföranden inom tredje sektorns organisationer på förbunds nivå och ordnades tillsammans med SFV bildning. Årets tema var främjande av experimenterande i organisationer.

Sociala museer

Seminarium, 10–11.10, Villa Hagasund, Helsingfors och Esbo stadsmuseum, Utställningscentret WeeGee
Seminariet ordnades för att föra samman museianställda vid professionella museer i hela Svenskfinland för att byta erfarenheter och inspireras av varandra. Huvudtalare var Emma Reimfelt från Livrustkammaren och Eva-Sofi Ernstell från Armémuseum i Stockholm. Under seminariet diskuterades sociala medier, möjligheter att nå ut till nya målgrupper och innovativa koncept i publikarbetet. Seminariet hade 55 deltagare från olika delar av Svenskfinland.

Studieresa till Holland

Studieresa till Holland för utbildningspersonal 4–7.10
Kulturfonden arrangerade en studieresa om kreativa lärmiljöer i Amsterdam 4–7.10. Målgruppen var lärare, rektorer, bildningsdirektörer och arkitekter. Drygt 30 personer från hela Svenskfinland deltog.

Helsingfors bokmessa

Mässcentrum, Helsingfors, 27–30.10

Kulturfonden hade en egen monter på Helsingfors bokmessa. Ett urval program ur de tio strategiska teaterprojekten presenterades. Kulturfonden deltog också med flera programpunkter på Totti- och Södergranscenen, bland annat ordnades prisutdelningen i kolumntävlingen 2016 som med bidrag från Kulturfonden arrangeras av Svenska modersmålslärarförbundet i Finland r.f.

Projektet ViRum

Seminarium, Scandic Park, Helsingfors 12.12

Projektet ViRum med syftet att erbjuda ett virtuellt kursutbud till gymnasisterna avslutades med ett seminarium. ViRum är ett av Kulturfondens strategiska projekt inom gymnasieutbildningen.

Utredningar och publikationer

Kulturfonden initierar och finansierar utredningar som fokuserar på angelägna frågor inom kultur- och utbildningssektorn. Utredningarna fungera som underlag för Kulturfondens beslut på olika nivåer inom utbildning och kultur

Publikationer utgivna under 2016

Tillsammans med Hem och Skola gav Kulturfonden ut en *Tänk språk!*-broschyr för föräldrar. Målsättningen med broschyren är att stödja föräldrarnas roll som den viktigaste språkliga förebilden för sitt barn.

Kulturfonden gav ut publikationen *Mellan tillhörighet och exil* med de essäer som fick pris eller hedersnämmande i Hans Ruin-essätävlingen 2016.

Förtroendevalda och personal

Styrelsen

1.8 – 31.12.2016

Stefan Wallin, riksdagsledamot, PM, Åbo, ordförande
Sandra Bergqvist, PM, Grankulla
Elli Flén, kommunikationskonsult, Nykarleby (ersättare)
Linnéa Henriksson, PL, Raseborg
Anna-Lena af Hällström, HR-chef, Kristinestad
Mikael Höysti, avdelningschef, Köpenhamn
Peter Löfberg, DI, Tammerfors (ersättare)
Mikko Ollikainen, PM, Malax
Kristel Pynnönen, bitr. chefsjurist, Borgå
Henrik Wolff, VD, rektor, Helsingfors
Ulf Stenman, VD, Larsmo
Henrik Wickström, studerande, Ingå (ersättare)

1.1 – 31.7.2016

Stefan Wallin, riksdagsledamot, PM, Åbo, ordförande
Christel Raunio, förbundsdirektör, Borgå, vice ordförande
Sandra Bergqvist, PM, Grankulla (ersättare)
Elli Flen, kommunikationskonsult, Nykarleby (ersättare)
Linnea Henriksson, PL, Raseborg
Mikael Höysti, avdelningschef, Köpenhamn
Peter Löfberg, DI, Tammerfors (ersättare)
Martina Malmberg, enhetschef, Raseborg
Mikko Ollikainen, PM, Malax
Carina Storhannus, kompetenscoach, Kristinestad
Stefan Svenfors, kommundirektör, Larsmo
Henrik Wolff, VD, rektor, Helsingfors

Styrelsen sammanträdde under året till elva protokollförda möten, av vilka ett sträckte sig över två dagar. Därtill deltog styrelsemedlemmarna i de årliga strategidagarna samt i ett diskussionsmöte med delegationen.

Delegationen

1.8 – 31.12.2016

Ann-Luise Bertell, TeM, Vörå, ordförande
Anna Abrahamsson, förbundssekreterare, Helsingfors
Andreas af Enehielm, musiker och skådespelare, Helsingfors
Lasse Eriksson, kultursekreterare, Närpes
Helleke Heikkinen, EM, Helsingfors
Dan Holm, konstvetare, Vasa
Dan Johansson, förbundsordförande, Karis
Mårten Johansson, konsult och företagare, Ekenäs
Mats Prost, PM, Pargas
Paula Rossi, professor, Uleåborg
Catharina von Schoultz, EM, Borgå
Pekka Strang, skådespelare, Helsingfors
Carola Sundqvist, amanuens, Jakobstad
Monica Vikström-Jokela, FM, redaktör, Esbo
Karolina Zilliacus, bibliotekschef, Åbo

1.1 – 31.7.2016

Ann-Luise Bertell, TeM, Vörå, ordförande
Nina Gran, specialplanerare, Helsingfors viceordförande
Håkan Blomberg, ICT-administratör, Esbo
Lasse Eriksson, kultursekreterare, Närpes
Dan Johansson, förbundsordförande, Karis
Dan Holm, konstvetare, Vasa
Veronica Rehn-Kivi, arkitekt, byggnadstillsynschef, Grankulla
Paula Rossi, professor, Uleåborg
Juha Ruusuvuori, författare, PM, Kimitoön
Pekka Strang, skådespelare, Helsingfors
Carola Sundqvist amanuens, Jakobstad
Helleke Heikkinen EM, Helsingfors
Mats Prost PM, Pargas
Catharina von Schoultz EM, Borgå
Monica Vikström-Jokela, FM, redaktör, Esbo

Delegationen sammanträdde till ett vår- och ett höstmöte. Därtill deltog delegationens medlemmar i de årliga strategidagarna samt i ett diskussionsmöte med styrelsen.

Direktionen för Nylands svenska kulturfond

1.8 – 31.12.2016

Martina Lindberg, Raseborg,
ordförande
Teddy Granroth, musikledare, Karis
Börje Henriksson, pensionär, Vanda
Peter Mickwitz, författare, Helsingfors
Kerstin Romberg, rektor, Raseborg
Catharina von Schoultz, EM, Borgå
Leena Stolzmann, rektor, Borgå
Veronica Svenskberg, tjänsterådgivare,
Liljendal
Joachim Thibblin, teaterchef, Patis
Mika Westerlund, linjeledare, Helsingfors

1.1 – 31.7.201

Martina Lindberg, Raseborg,
ordförande
Ole Sandbacka, rektor, Helsingfors,
vice ordförande
Börje Henriksson, pensionär Vanda
Denise Lindh, PM, Lovisa
Martina Malmberg, enhetschef, Raseborg
Jan-Erik Mansikka, universitetslektor, Borgå
Peter Mickwitz, författare, Helsingfors
Leena Stolzmann, rektor, Borgå
Pekka Strang, skådespelare, Helsingfors
Joachim Thibblin, teaterchef, Patis

*Nylands svenska kulturfond sammanträdde till fyra
möten under verksamhetsåret.*

Direktionen för Åbolands svenska kulturfond

1.8 – 31.12.2016

Jenny Valli (tid. Nybom), museichef, Raumo,
ordförande
Staffan Beijar, etnolog, Mariehamn
John Björkman, museiamanuens, Åbo
Emilie Gardberg, intendent, Åbo
Tom Grönroos, kulturproducent, Åbo
Mats Pros, PM, Pargas
Lykke Pörtfors, kulturproducent, Mariehamn
Juha Ruusuvuori, författare, Kimitoön
Monika Sandberg, klasslärare, Åbo
Maria Österlund, FD, universitetslärare

1.1 – 31.7.2016

Jenny Nybom, museichef, Raumo,
ordförande
Juha Ruusuvuori, författare, Kimitoön,
viceordförande
Staffan Beijar, etnolog, Mariehamn
John Björkman, museiamanuens, Åbo
Emilie Gardberg, intendent, Åbo
Tom Grönroos, kulturproducent, Åbo
Mats Johansson, bildningschef, Kimitoön
Lykke Pörtfors, kulturproducent, Mariehamn
Monika Sandberg, klasslärare, Åbo
Maria Österlund, FD, universitetslärare, Åbo

*Åbolands svenska kulturfond
sammanträdde till tre möten
under verksamhetsåret.*

Direktionen för Österbottens svenska kulturfond

1.8 – 31.2.2017

Carl-Gustav Mangs, pensionär, Kaskö, ordförande
Kaj Ahlsved, avdelningschef, Jakobstad
Ann-Luise Bertell, teaterchef, Vasa
Daniel Björkstrand, EM, Långåminne
Linda Kass, verksamhetschef, Nykarleby
Jeremy Crotts, snickarmästare, Vasa
Gunilla Lång-Kivilinna, arkitekt, Solf
Jessica Morney, redaktör, Vasa
Malin Storbjörk, MuM, Kronoby
Berit Öhman, bibliotekarie, Vasa

1.1 – 31.7.2016

Carl-Gustaf Mangs, pensionär, Kaskö, ordförande
Kaj Ahlsved, doktorand, Jakobstad
Ann-Luise Bertell, TeM, Vörå
Peter Båsk, intendent, Korsholm
Dan Holm, konstvetare, Vasa
Linda Kass, verksamhetschef, Nykarleby
Jessica Morney, redaktör, Vasa
Berit Öhman, bibliotekarie, Vasa
Daniel Björkstrand, EM, Långåminne
Malin Storbjörk, MuM, Kronoby

Österbottens svenska kulturfond sammanträdde till tre möten under verksamhetsåret.

Svenska kulturfondens personal

Leif Jakobsson, FM, direktör
Petra Adlercreutz, EM, ledningens assistent
Mia Ahlroos, kulturproducent
(moderskapsledig fr.o.m. 22.3.2016)
Karoline Berg, PM, ombudsman, kultur t.o.m.
26.4.2016
Maria Bergenwall, EL, ombudsman, Studiefonden
Matts Blomqvist, FM, ombudsman, Nyland
Christina Fraser, kundrådgivare
Veronica Granö-Suomalainen, FM,
utbildningsombudsman
Thua Hoyer, merkonom, kansliassistent
Peter Hällström, DI, datachef
Victoria Kilpinen, tradenom, ekonomiassistent
Jesper Koivumäki, ingenjör, IT-stöd och
nätverksadministratör
Martina Landén-Westerholm, PM, informatör
fr.o.m. 1.12.2016
Barbro Löfqvist, EM, ekonomi- och personalchef
Laura Nordlund, kulturproducent, fr.o.m.
1.3.2016
Sonja Ollas-Airinen, PM, ombudsman, utbildning
Håkan Omars, PeM, ombudsman, Österbotten
Annika Pråhl, HK, kulturombudsman
Åsa Rosenberg, PK, ombudsman, Åboland och
Åland
Patrik Rusk, EM, systemutvecklare
Annika Rönnblad, studerande, vikarie för infor-
matören 1.4 – 30.11.2016
Anna Wilhelmson, FM, ombudsman, kultur
Henrik Öhman, PK, informatör t.o.m. 1.4.2016

Under året har studerandena Camilla Blomstedt och Vilhelm Wahlström anlitats för administrativa arbetsuppgifter. Kulturproducent Ona Sandberg har anlitats för arbetsuppgifter i samband med Kulturfondens Finland 100-evenemang. Studerande Axel Domingo utförde arbetspraktik under två månader.

För att säkerställa informationen på svenska har fonden anställt EM Johan Lindholm som informatör och koordinator med placering vid sekretariatet för Finland 100 under tiden 15.10.2015 – 31.12.2017.

Bokslut

Verksamhetsberättelse

Stiftelsens ändamål

Stiftelsens ändamål är att främja och stödja utbildning, kultur, konst, vetenskap och forskning samt samhällsservice som gynnar det svenska i Finland.

Stiftelsen uppfyller sitt ändamål genom att arrangera utbildnings- och kulturpolitiska konferenser, införskaffa utredningar, bereda och finansiera utbildnings- och kulturprojekt på svenska i Finland och genom att samordna och sköta olika finlandssvenska fonders utdelningsverksamhet för samma ändamål som stiftelsen har. Stiftelsen kan även ta initiativ till, medverka i samt informera om det finlandssvenska kulturarbetet.

Stiftelsen ger understöd till och stöder projekt som påverkar och främjar service på svenska.

Stiftelsens förverkligar sitt ändamål bl.a. genom att besluta över utdelningen av avkastningen från Svenska kulturfonden som ägs och förvaltas av Svenska litteratursällskapet i Finland r.f.

Verksamhet

Svenska litteratursällskapet finansråd fattar årligen beslut om hur stor del av Svenska kulturfondens avkastning som kan delas ut i form av understöd och bidrag samt användas för stiftelsens verksamhet. Stiftelsen fullgör sin uppgift gällande Svenska kulturfondens avkastning genom att stödja sammanslutningar, institutioner och enskilda personer på kulturområdet, konstnärlig, litterär och vetenskaplig verksamhet, svensk undervisning och bildning samt andra allmänna ändamål som befrämjar ett svenskt kulturintresse i Finland. Då stiftelsen fattat beslut om utdelning sker utbetalningen av bidraget från Svenska kulturfonden som ägs och förvaltas av Svenska litteratursällskapet i Finland r.f. Stiftelsen har enligt stadgarna rätt att ta emot medel av Svenska kulturfonden endast för att täcka de direkta kostnaderna för sin verksamhet.

Stiftelsen använder benämningen Svenska kulturfonden i verksamheten.

Behandling av bidragsansökningar

År 2016 behandlade stiftelsen totalt 7 487 ansökningar och det ansökta beloppet uppgick till 90,1 miljoner euro. Stiftelsen kunde fatta beslut över totalt 38,9 miljoner euro. Av denna summa utgjorde Svenska kulturfondens avkastning 35 miljoner euro och bidrag från övriga fonder och stiftelser för gemensamma satsningar 0,7 miljoner euro. Av tidigare års anslag återstod 3,2 miljoner euro. Stipendier och bidrag som inte har lyfts året efter utdelningsåret återgår till utdelningen.

Uppgifterna om alla stödmottagare, stödets syften och de beviljade beloppen finns tillgängliga på kulturfondens webbsidor www.kulturfonden.fi.

Publikationer och seminarier

Stiftelsen har under året gjort ett flertal utredningar gällande utbildning och kultur och arrangerat seminarier och konferenser, bl.a. Organisationskonferensen i Tammerfors, Dialogcafé i Borgå tillsammans med Konestiftelsen om flerspråkighet, seminarium om Dr. Sataya Brinks utvecklingsprojekt ”Feedback och Feedforward” om elevernas framsteg från årskurs fem till gymnasiet, seminarium för museianställda ”Sociala museer” och avslutningsseminarium om det fleråriga projektet ViRum med syfte att erbjuda ett virtuellt kursutbud för gymnasister.

Hans Ruin-essätävlingen ordnades för femte gången och en publikation *Mellan tillhörighet och exil* med de essäer som belönades gavs ut.

Tillsammans med Hem och Skola gav Kulturfonden ut en *Tänk språk!*-broschyr för föräldrar.

Bokkatalogen publicerades som ett samprojekt med Föreningen Konstsamfundet och distribuerades i 130.000 exemplar.

Internationell praktik – och residensverksamhet

Inom ramen för den internationella verksamheten erbjöds praktikplatser vid Finlands kulturinstitut i Berlin, Köpenhamn, London, Madrid, Oslo, Paris, Stockholm, Tallinn och Tokyo samt vid Scandinavia House i New York,

Kommunförbundets kontor i Bryssel och Skandinaviska föreningens konstnärshus i Rom.

Konstnärer och kluturarbetare erbjuds också residensvistelser vid konstnärskolonin Hôtel Cheillon i Grez-sur-Loing i Frankrike och i det s.k. Finlandshuset i St Petersburg i Ryssland.

För att säkerställa informationen på svenska i samband med Finlands hundraårsjubileum har stiftelsen för en tvåårsperiod anställt en informatör och koordinator med placering vid sekretariatet för Finland 100 fram till 31.12.2017.

Uppskattning om kommande utveckling

Stiftelsen arbetar fortsättningsvis med stor integritet i enlighet med sina stadgar och syften och med respekt för donatorens insats och vilja. Utdelningen av bidrag och stipendier beräknas vara på samma nivå under de närmaste åren.

Jäv och närståendeakrets

Styrelsen fattar beslut över alla beviljade bidrag. Stiftelsens styrelsemedlemmar, delegationsmedlemmar, direktionsmedlemmar, sakkunniga samt stiftelsens ombud och personer i ledande ställning registrerar jäv i stiftelsens elektroniska ansökningsystem enligt följande:

- alla pågående förtroendeuppdrag som kan ha betydelse för uppdraget inom Svenska kulturfonden registreras
- jäv registreras på ansökningsnivå
- ärenden som gäller stiftelsens närståendeakrets registreras på ansökningsnivå

Stiftelsens förtroendevalda, sakkunniga och personal deltar inte i beredningen, behandlingen av eller beslutsfattandet i ett ärende där de är jäviga.

Närståendeakretstabell

Åtgärder eller ekonomiska fördelar i euro	Närståendeakretsrelationens karaktär				
	1	2	3	4	5
Ledningens löner och arvoden					
Förtroendevalda:					
Styrelsens arvoden		91 330			
Delegationens arvoden		45 850			
Regionala direktorer		33 900			
Personal:					
Ledningsgruppens löner			470 538		
Revisorens arvoden			15 263		
Beviljade bidrag och stipendier					
Styrelsens beviljning	1 238 000	0	0	27 200	2 450 000

Närståendeakretsens karaktär: 1 Stiftaren (SFP), 2 Styrelsen, 3 Direktör, ledningsgrupp, 4 Familjemedlemmar, nära släktingar till 1-3, 5 Sammanslutningar och stiftelse

Resultaträkning

	1.1–31.12.2016	1.1–31.12.2015	Not
Ordinarie verksamhet			
Intäkter			
Tillförda medel från Svenska kulturfonden	3 150 000,00	3 050 000,00	
Övriga intäkter	184 250,43	161 536,27	
	3 334 250,43	3 211 536,27	1
Kostnader			
Personalkostnader			2
Löner och arvoden	-1 488 011,75	-1 454 932,90	3
Sociala kostnader	-291 805,83	-285 382,40	
Övriga personalkostnader	-32 925,26	-38 889,90	
	-1 812 742,84	-1 779 205,25	
Övriga kostnader			
Övriga rörelsekostnader	-1 138 673,66	-1 103 809,70	
Lokalkostnader	-273 975,62	-309 882,38	
	-1 412 649,28	-1 413 692,08	
Avskrivningar			
Inventarier och lösöre	-41 258,88	-57 994,08	4
Ordinarie verksamhetens överskott	67 599,43	-39 355,14	
Finansiella intäkter och kostnader	310,03	270,29	
Räkenskapsperiodens resultat	67 909,46	-39 084,85	

Balansräkning

	31.12.2016	31.12.2015	Not
AKTIVA			
Bestående aktiva			
Materiella tillgångar			4
Inventarier och lösöre	69 076,41	104 561,29	
Konst	86 400,00	86 400,00	
	155 476,41	190 961,29	
Rörliga aktiva			
Kortfristiga fordringar			
Kundfordningar	4 095,00	7 100,00	
Övriga fordringar	23 852,40	26 331,04	
Resultatregleringar	3 595,36	28 543,81	
	31 542,76	61 974,85	
Kassa och bank	505 952,54	448 786,96	
	692 971,71	701 723,10	
PASSIVA			
Eget kapital			
Grundkapital	25 000,00	25 000,00	
Överskott/underskott från tidigare år	280 041,29	319 126,14	
Räkenskapsperiodens överskott	67 909,45	-39 084,85	
	372 950,74	305 041,29	
Kortfristigt främmande kapital			
Skulder till leverantörer	67 889,43	125 556,88	
Övriga skulder	76 606,79	75 376,77	
Resultatregleringar	175 524,75	195 748,16	5
	320 020,97	396 681,81	
	692 971,71	701 723,10	

Noter till bokslutet

Principer för uppgörande av bokslutet

Bokföringsprinciper

Verksamhetens intäkter och kostnader redovisas enligt prestationsprincipen.

Värderingen av bestående aktiva

De materiella tillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsutgiften med avdrag för planenliga avskrivningar.

Avskrivningstiderna är:

- Inventarier och lösöre. 5 år
- Konstanskaffningar, ingen avskrivning

Noter till resultat- och balansräkningen

	2016	2015
1 Intäkter		
Tillförda medel från Svenska kulturfonden	3 150 000,00	3 050 000,00
Bokkatalogen		
Annonser och boknotiser	38 399,00	36 658,00
Bidrag från övriga fonder och stiftelser	45 000,00	54 717,00
Övriga intäkter	100 851,43	70 161,27
	3 334 250,43	3 211 536,27
2 Kostnader		
Kostnaderna utgörs av kostnader för		
Administration och ordinarie verksamhet	2 664 634,12	2 609 811,40
Avskrivningar	41 258,88	57 994,08
Egna kultur- och utbildningsprojekt	560 758,00	583 085,93
	3 266 651,00	3 250 891,41
3 Personalkostnader		
Löner	1 176 986,75	1 196 631,90
Arvoden till förtroendevalda	171 080,00	169 350,00
Övriga arvoden och ersättningar	139 945,00	88 951,00
Pensionskostnader	243 346,70	232 887,77
Övriga lagstadgade försäkringar	48 459,13	52 494,63
Frivilliga sociala kostnader	32 925,26	38 889,95
	1 812 742,84	1 779 205,25

	2016	2015
4 Materiella tillgångar och avskrivningar		
Inventarier och lösöre 1.1	104 561,29	126 209,37
Ökning		
Kansliet	5 774,00	36 346,00
./.. Avskrivningar 5 år	-41 258,88	-57 994,08
Inventarier och lösöre 31.12	69 076,41	104 561,29
Konstanskaffningar 1.1	86 400,00	86 400,00
Ökning	0,00	0,00
Konst 31.12	86 400,00	86 400,00
5 Resultatregleringsskulder		
Semesterlöneskulder och sociala avgifter	175 485,15	195 703,16
Övriga	39,60	45,00
	175 524,75	195 748,16

Styrelsens och direktörens underskrifter av bokslutet och årsberättelsen

Helsingfors den 28 mars 2017

Stefan Wallin, styrelseordförande
Henrik Wickström
Sandra Bergqvist
Elli Flén
Linnéa Henriksson
Mikael Höysti
Peter Löfberg
Anna-Lena af Hällström
Mikko Ollikainen
Ulf Stenman
Henrik Wolff
Leif Jakobsson, direktör

Över revision har i dag avgivits berättelse
Helsingfors den 13 april 2017
Ernst & Young Ab, revisionsamfund
Bengt Nyholm, CGR

Revisionsberättelse

Till styrelsen för Stiftelsen för utbildning och kultur på svenska i Finland sr

Revision av bokslutet Uttalande

Vi har utfört en revision av bokslutet för Stiftelsen för utbildning och kultur på svenska i Finland sr (fo-nummer 2379356-8) för räkenskapsperioden 1.1–31.12.2016. Bokslutet omfattar balansräkning, resultaträkning och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av stiftelsens ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

Grund för uttalandet

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionssed i Finland. Våra skyldigheter enligt god revisionssed beskrivs närmare i avsnittet Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens ansvar för bokslutet

Styrelsen ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga

att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionssed använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgä-

der som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.

- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera de som har ansvar för stiftelsens styrning om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Övriga rapporteringsskyldigheter

Övrig information

Styrelsen ansvarar för den övriga informationen. Övrig information omfattar informationen i verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande

om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa informationen i verksamhetsberättelsen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan informationen i verksamhetsberättelsen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om informationen i verksamhetsberättelsen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i informationen i verksamhetsberättelsen bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

Övrigt uttalande grundat på lag

Vår skyldighet är att utgående från den av oss utförda revisionen ge ett uttalande om de omständigheter som förutsätts enligt stiftelselagen 4:2.2 §.

Styrelsen ansvarar för informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen samt för att de ersättningar och arvoden som betalats till ledamöterna i stiftelsens organ är sedvanliga.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet och verksamhetsberättelsen de uppgifter om stiftelsens verksamhet under räkenskapsperioden som är väsentliga för bedömningen av om stadgebestämmelserna om stiftelsens ändamål och verksamhetsformer har följts. Arvoden och ersättningar utbetalda av stiftelsen till ledamöterna i stiftelsens organ kan anses vara sedvanliga.

Helsingfors 13.4.2017

Ernst & Young AB
revisionsseminarium

Bengt Nyholm
CGR

